Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Najer Folksblat — פרייז 20 גראשען — היינט 10 זייטען

פייעס פאלקסבלאט

אונפארטייאישע פאליטיש - געזעלשאפטליכע טאג - צייטונג

Nr. 224 (916 | Łódź, Niedziela 3 Października 1926 | פירטער יאהרגאנג | לאדז, זונטאג כה תשרי. תרפ"ז. | Nr. 224 (916

24-71 אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. || Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21. Tel 24-71

א געווערב
מיט א שוי-פענסטער
אלעינא געמאלט פון זא-
פארט איבערצוגעבען, צו
ערפאהרען ביים הצב
1182 פאמארסקא 87.

ביליגער ווי איבעראל
בעקומט מען טרייבי-
רעדער, פערשידענע
שפילען און מאשין-
פייפען אויף מילער זייד-
לערס מאשינען ביים דרעק-
סלער, נערושער 84,
(פראנט)

Dr.med. S. ROSAŁOWSKI
אקושער און פרויען-
קראנקהייטען.
נעהמט אן פון 2 ביז 3 נאכמ.
און פון 6 ביז 7 אווענד.
Bałucki Rynek 3.
tel. 35-75.

Dr. med.
M. GLAZER
ul. ZIELONA Nr. 6 טעל. 45-49.
הויט- און ווענערישע קראנקהייטען.
נעמט אן פון 8–7, 9.30–12 און 2–8
589

RADION
sam pierze!

יעדער דארף אויספרובען דאס אידעאלע זעלבסט-וואשענדע מיטעל.
מעלות: 1) עס גענוגט איינצוזייפען די וועש און צוקאכען עס אין „ראדיאן" 30 מינוט.
2) דאס רייבען מיט דער האנד איז גענצליך איבעריג און דערביי איז דאס וואשען מיט „ראדיאן" דאס אמבעקוועמסטע.
3) „ראדיאן" גיט צו דער וועש א שניי-ווייסקייט.
4) „ראדיאן" איז נישט שעדליך פאר די וועש, עס מאכט ווייס דורך ארויסבעקומען טלען ביים קאכען.
עס אנטהאלט נישט קיין קלארעק און נישט קיין אנדערע צומישונגען. 20 מיליאנען זלאטעס בעקומט דער יעניגער, וועלכער בעווייזען דאס געפינען זיך קלארעק אין „ראדיאן".
1247

„SATURNIA" Sp. Akc. Warszawa אויסשליסליכע פראדוצענטען:
B. BUCHHOLTZ i S-ka, Aleja Kościuszki 21 פארטרעטער אויף לאדז און אומגעגענד.
Kozel i S-ka, Piotrkowska 98 דאס אומזיסטע דעמאנסטרירען פון וואשען מיט „ראדיאן" וועלען פארקומען פון מאנטאג ביי דער פירמע

בעקאנטמאכונג.
דערמיט מאכען מיר בעקאנט, דאס צוליב בעקוועמליכקייט פאר אונזער ג. קונדשאפט, עפענען מיר היינט 4 נאך א פיליע פון אונזערע נערווי- א זייגער נאכמיטאג בערטע פליישען אויף
פעטריקאווער 114
און עמפעהלען 3 מאל טעגליך פרישען אויפשניט ווי אויך וויענער ווארשטלעך.
אויפ'ן ארט בעקומט מען ביער און פערשידענע צובייסען.
מיט אכטונג
ZJEDNOCZENI RZEŹNICY ŻYDOWSCY — יודישע פעראייניגטע פליישער.
בעמערקונג: ווער עס ווילט טאקי האבען פרישען ווי אויך כשר'ן און גלאט-כשר'ן אויפשניט, זאל זיך ווענדען נאר אין אונזערע געשעפטען, וועלכע געפינען זיך:
1261
צענטראלע: קילינסקא-גאס 60, טעל. 37-65
פיליאלען: פעטריקאווער 54 „ 37-66
„ לודניאווא 9 „ 37-67
„ זגיערסקא 2 „ 49-82
„ פיעטריקאווער 114.

BIURO EKSPEDYCYJNO-AGENTUROWE
„KOSMOS"
KOSMOS
Sp. z ogr. odp.
ŁÓDŹ,
1217
Biuro: Traugutta 5,
Składy: Traugutta 12.
telefon 46-90.
MIĘDZYNARODOWE i KRAJOWE TRANSPORTY. AGENTURY
Ekspedycja, Clenie, Inkaso, Komis, Asekuracja, Magazynowanie i Finansowanie.
Przedstawicielstwa we wszystkich większych miastach kraju i zagranicy.

נאך קורצע און שווערע ליידען איז פרייטאג-צו-נאכטס געשטארבען מיין ליבע פרוי, אונזער אונפערגעסליכע מוטער, שוועסטער, שוועגערין און טאנטע
1255

נ"ע ביילע צוקער
(פון צו הויזע גאנצארסקי פון ראדאשיץ)

אין בליהענדען עלטער פון 35 יאהר.

די לויה קומט פאר היינט, זונטאג 12 א זייגער מיטאג פון טרויער-הויז בזשעזשינער 5 וועגען וואס עס טיילען מיט

די טיף-טרויערנדע הינטערבליבענע

דער קאַבינעט פון פּילסודסקי׳ן

מאַרשאַל פּילסודסקי האָט געוואָלט שאַפען אַ רעגירונג פון „נאַציאָנאַלער פערשטענדיגונג", איז זיין קאַבינעט אָבער פארהאז אַנ׳איבערגעוויכט פון רעכטע מיניסטאָרען. — דער צוזאַמענשטעל פון קאַבינעט רופט אַרויס אַ מהומה ביי פּ.פּ.ס. — אויך די רעכטע זענען נישט צופרידען. —

דעקרעט פון מלוכה-פּרעזידענט צו שליסען די סיים-סעסיע.

וואַרשאַ, 2. (טעלעפאָניש פון אונזער סיים-קאָרעספּאָנדענט).

נאַציאָנאַלע פערשטענדיגונג.

היינט, 10 אַ זייגער אינדערפריה איז מאַרשאַל פּילסודסקי צוגעטרעטען צו בילדען דעם קאַבינעט. לכתחילה האָט ער געהאַט בדעה צו בילדען אַנ׳אַזויגערופענע רעגירונג פון נאַציאָנאַלער פערשטענדיגונג, אין וועלכער ס׳זאָלען זיין פערטראָטען סיי די רעכטע, סיי די לינקע. זיינע בעמיהונגען האָבען זיך אָבער אָנגעשטויסען אויף אַ שטאַרקען ווידערשטאַנד פון די לינקע, פאַר וועלכע די רעכטע קאַנדידאַטען האָבען זיך אַרויסגעוויזען פאַר נישט אָננעהמבאַר. פּילסודסקי האָט דעריבער זיך געמוזט אָבזאָגען פון אַ רייהע לינקע קאַנדידאַטען.

פּילסודסקי האָט זיך געווענדט צום וויצע-מאַרשאַלעק פּאָניאַטאָווסקי (וויזוואָלעניע) און איהם פאָרגעלעגט דעם פּאָרטפעל פון אַגראַר-מיניסטער. פּאָניאַטאָווסקי האָט זיך אָבער אָבגעזאָגט.

ענטזאָגט האָט זיך אויך אָנצונעהמען דעם פּאָרטפעל פון יוסטיץ-מיניסטעריום רודניצקי, געוו. וויצע-יוסטיץ-מיניסטער. אַזוי אַרום איז דער דאָזיגער פּאָרטפעל איבער צו מעישטאָוויטש׳ען.

דער קאַבינעט

די ליסטע פון דער נייער רעגירונג האָט זיך אַזוי-אַרום פאָרגעשטעלט אויף פאָלגענדען אופן:

פּרעמיער און קריגס-מיניסטער — פּילסודסקי.

וויצע-פּרעמיער און לייטער פון בילדונגס-מיניסטעריום — באַרטעל.

אינערן — גענעראַל סלאַוואָי-סקלאַדקאָווסקי.

פינאַנצען — טשעכאָוויטש.

האַנדעל און אינדוסטריע — קוויאַטקאָווסקי.

יוסטיץ — מעישטאָוויטש,

אַגראַר — ניעזאַבּיטאָווסקי,

אַגראַר-רעפאָרם — סטאַניעוויטש,

עפענטליכע אַרבייטען — מאָראַטשעווסקי.

מהומה אין פּ. פּ. ס.

באַלד, ווי די דאָזיגע ליסטע איז פערעפענטליכט געוואָרען, איז געוואָרען אַנ׳אמת׳ע מהומה צווישען די פּ. פּ. ס.

פּ. פּ. ס. בעטראַכט פאַר אַנ׳אומגליק, אַז איהר׳ס אַ מיטגליד זאָל זיצען אין איין רעגירונג מיט מעישטאָוויטש׳ן. דער לעצטער איז בעקאַנט אַלס קאָנסערוואַטיסט מיט נייגונגען צו מאָנאַרכיזם, וואָס פּאַסט זיך לגמרי נישט פאַר אַ יוסטיץ-מיניסטער פון אַ רעפּובליקאַנישן לאַנד. מעישטאָוויטש איז אַ רייכער גוט-בעזיצער. צוזאַמען מיט סקירמונט׳ן האָט ער פאַר׳ן קריג אַרויסגעלעגט אַ קראַנץ אויפ׳ן דענקמאָל פון יעקאַטערינאַ דער גרויסער אין ווילנאַ, ער איז געווען אַ מיטגליד פון אַמאָליגען גאָסודאַרסטווענע סאָוועט, וואו ער האָט געפיהרט אַ פּראָ-רוסישע פּאָליטיק, געווען אַ מיטאַרבייטער פון אַמאָליגען „אוגאָדאָוועץ קראַי" אין פּעטערבורג. דאַן איז ער געווע׳ אַ מיטגליד פון פּרעזידיום אויפ׳ן צוזאַמענפאָהר פון די פּריצים. אויף וועלכען מ׳האָט גערעדט מיט רעוואָלווערען, אויב מ׳וועט ביי די פּריצים צונעהמען ערד. זיינע קוואַליפיקאַציעס אַלס יוסטיץ-מיניסטער בעשטעהען אין דעם, וואָס ער האָט געענדיגט דעם אַריסטאָקראַטישען „שקאָלאַ-פּראַוואָוועדיעניאַ".

דער פאַקט, וואָס מאַראַטשעווסקי דאַרף זיצען אינ׳ם נייעם קאַבינעט האָט געשאַפען אין פּ.פּ.ס. שפּאַלטונגס-שטימונגען, בפרט נאָך דעם, וואָס דער צענטראַל-קאָמיטעט פון דער פּאַרטיי האָט נעכטען אַרויסגעגעבען אַ קאָמוניקאַט, אין וועלכען ער בעשטעטיגט דעם בעשלוס פון 1-טען אָקטאָבער און ס׳ווערט פעסטגעשטעלט, אַז מאַראַטשעווסקי׳ס אַנטייל אין דער רעגירונג קומט פאַר אויף זיין אייגענער אחריות, אַז די פּאַרטיי נעהמט נישט איבער קיין פערענטוואָרטליכקייט פאַר דעם קאַבינעט.

פּ.פּ.ס. וועט זיך בעציהען צום קאַבינעט זאַכליך, מאַכענדיג אָפּהענגיג איהר שטעלונג פון דער רעגירונגס אַרבייטס-פּראָגראַם, די פּאַרטיי וועט פאָדערן דער עיקר צו פיהרען אַנ׳ענערגישען קאַמף געגען יקרות און אַרבייטס-לאָזיגקייט און פערלאַנגען צו נעהמען אין אַכט די הוספה-פאָדערונגען פון די מלוכה-בעאַמטע.

אין קלוב פון פּ.פּ.ס. האָט מען געשמועסט, אַז מאַראַטשעווסקי זאָל אַרויסטרעטען פון דער פּאַרטיי. ער האָט שוין אפילו געהאַט אָנגעשריבען וועגען דעם אַ בריף אין „ראָבאָטניק", אָבער אין דער לעצטער מינוט איז דער בריף צוריקגעצויגען געוואָרען.

אַזוי ווי מאַראַטשעווסקי רעפּרעזענטירט אין דער פּאַרטיי די גרופּע פון די אַזוי-גערופענע „פּילסודטשיקעס" (די „מאַפיע", ווי מ׳רופט זיי), איז מעגליך, אַז די גרופּע זאָל בילדען אַ בעזונדערע פראַקציע. וועגען דער האַנדלונג פון מאַראַטשעווסקי׳ן וועט ענטגילטיג אורטיילען די הויפּט-פערוואַלטונג פון דער פּאַרטיי אויף דער זיצונג פון 17-טען ד.ח. דערווייל האָט מאַראַטשעווסקי זיין סיים-מאַנדאַט נאָך נישט אַוועקגעלעגט.

ווייטערדיגע כאַראַקטעריסטיק

אין דער רעגירונג געפינען זיך 5 „ליטוואַקעס", פערטרעטער פון די מזרח-קרעסען: פּילסודסקי, ניעזאַבּיטאָווסקי, איינער פון די רייכסטע פּריצים אין מינסקער גובערניע (אַמאָליגער פּרעוואָדיטיעל דוואָריאַנסטוואַ אין מינסק דורך אַגב — איינער פון די הויפּט-אַקציאָנערען פון גרויסען לאָדזער האָטעל „סאַוואָי"), ווייטער סטאַניעוויטש, מעבלאַוויטש, און טשעכאָוויטש.

עס וואָלט זיך געקאָנט דוכטען, אַז די רעכטע וועלען זיין צופרידען מיט׳ן צוזאַמענשטעל פון דער רעגירונג; פאַקטיש איז עס אָבער נישט אַזוי. די רעכטע קאָנען נישט מוחל זיין, וואָס אין דער רעגירונג געפינען זיך גענעראַל סלאַוואָי-סקלאַדקאָווסקי און געוו. פּרעמיער באַרטעל. ווי אַזוי די רעגירונג וועט קאָנען אַרבייטען, איז זיך איצט שווער פאָרצושטעלען.

בעציהונג צו יודען

בנוגע דער בעציהונג פון די בעזונדערע מיניסטאָרען צו יודען שטעלט זיך די זאַך פאָר אַזוי:

פּילסודסקי האָט צו יודען בכלל קיין בעציהונג נישט. באַרטעל איז אַזוי פערדרעהט, אַז ער קאָן זיך וועגען דער פראַגע נישט אָפּגעבען קיין דין וחשבון. מעישטאָוויטש האָט צו די יודען אַ פּריצישע בעציהונג. ער קוקט אויף זיי אונגעפעהר, ווי אויף זיינע פאַכטשאַזשעס. אינטערעסאַנט איז, וואָס ה׳ מעישטאָוויטש רעדט אויף אַ זעהר שעהנעם און פליסיגען יודיש. אייער מיטאַרבייטער האָט געהאַט די געלעגענהייט צו רעדען מיט׳ן נייעם מיניסטער יודיש. ער רעדט מיט אַנ׳אויסגעשפּראָכענעם ליטווישען אַקצענט. גענ. סלאַוואָי-סלאַדקאָווסקי בעציהט זיך צו יודען קאָרעקט.

אויסערן-מיניסטער

די פראַגע וועגען אויסערן-מיניסטער איז אין משך פון טאָג נישט אינגאַנצען געלעזט געוואָרען, אַלס קאַנדידאַט פון גורירט דער ביז-איצטיגער מיניסטער זאַלעווסקי. אַזוי ווי אָבער מינ. זאַלעווסקי קומט ערשט היינט אין אָוונד קיין וואַרשאַ, וועט די פראַגע וועגען זיין בעשטימונג, ערלעדיגט ווערען נאָך אַ פערזענליכער פערשטענדיגונג מיט איהם.

פּילסודסקי אין סיים.

4 אַ זייגער נאָכמיטאָג איז פּרעמיער פּילסודסקי אין דער בעגלייטונג פון וויצע-פּרעמיער באַרטעל געקומען אין סיים אַריין און אָבגעהאַלטען אַ 3 פירטעל שעה׳דיגע קאָנפערענץ מיט׳ן מאַרשאַלעק ראַטאַי. פאַר׳ן סיים האָבען אויף פּילסודסקי׳ן געוואַרט עטליכע הונדערט אָפיצירען, וועלכע האָבען איהם געמאַכט אַ שטורמישע אָוואַציע, בעת ער האָט מיט פּראָפ. באַרטעל׳ן פערלאָזען דעם סיים.

סוף פון דער סיים סעסיע.

8 אין אָוונד איז דער סיים-מאַרשאַלעק ראַטאַי געקומען אין קלוב פון די סיים-קאָרעספּאָנדענטען און איבערגעגעבען, אַז ער האָט געהאַט אַ געשפּרעך מיט׳ן פּרעמיער פּילסודסקי וועגען שליסען די סעסיע פון סיים. דאָס איז דאָס ערשטע מאָל אין פּאַרלאַמענטאַרישען לעבען אין פּוילען, אַז דער סיים דאַרף געשלאָסען-ווערען לויט אַ דעקרעט פון מלוכה-פּרעזידענט. דאָס וועט געשעהן אויף דעם אופן, וואָס אָדער דער מלוכה-פּרעזידענט וועט צושיקען דעם דעקרעט צום מאַרשאַלעק פערזענליך, אָדער אויפ׳ן פּלענום פון סיים.

דער טערמין פון דער נייער סעסיע וועט בעשטימט ווערען, אין הסכם מיט דער געענדערטער קאָנסטיטוציע, אין סוף אָקטאָבער.

אונטערגעשריבען געוואָרען די נאָמינאַציעס.

די נאָמינאַציעס פון די נייע מיניסטאָרען זענען נעכטען אונטערגעשריבען געוואָרען דורכ׳ן מלוכה-פּרעזידענט, מיט אַנ׳אויסנאַהם פון דער נאָמינאַציע פון אויסערן-מיניסטער זאַלעסקי, וועלכער איז נאָך נעכטען ביז׳ן אָוונד נישט געווען אין וואַרשאַ.

דעקרעט וועגען שליסען די סעסיע פון סיים.

דער מלוכה-פּרעזידענט האָט אין אָוונד צוגעשיקט דעם סיים-מאַרשאַלעק ראַטאַי דעם דעקרעט וועגען שליסען די סעסיע פון סיים.

באַרטעל צייטווייליגער בילדונגס-מיניסטער.

פון האַלב-אָפיציעלע קרייזען טיילט מען מיט, אַז באַרטעל איז בעשטימט געוואָרען אַלס בילדונגס-מיניסטער נאָר צייטווייליג. אינגיכען זאָל בעשטימט ווערען אַ נייער בילדונגס-מיניסטער.

איטאַליען זאָל אַריינגעצויגען ווערען אין אַ דייטש-פראַנצויזיש-ענגלישען בונד.

פּאַריז, 2 (א. ט. ע.) „טשיקאַגאָ-טריבון" שטעלט פעסט, אַז צווישען טשעמבערלען און מוסאָליני זענען אַרומגערעדט געוואָרען די פראַגען וועגען פערהאַלטען זיך פון איטאַליען צו אַנ׳ענגליש-פראַנצויזיש-דייטשען בלאָק. שוין אין גענף זענען טשעמבערלען און בריאַן געקומען צו דער איבערצייגונג, אַז איטאַליען מוז אַריינגעצויגען ווערען אין דער דייטש-פראַנצויזישער דערנעהנטערונג, אויב דעם אייראָפּעאישען שלום זאָל נישט דראָהען קיין געפאַהר.

נאָכ׳ן קומען קיין פּאַריז, האָט בריאַן אינפאָרמירט דעם איטאַליענישען אַמבאַסאַדאָר אין פּאַריז וועגען די אונטערהאַנדלונגען אין טואַר, ערקלערענדיג, אַז די דייטש-פראַנצויזישע אונטערהאַנדלונגען זענען נאָר אַ טייל פון דער גרויסער פּאָליטישער אַקציע, וועלכע האָט דעם ציל צו שאַפען אַ פראָנט צווישען דייטשלאַנד, פראַנקרייך און ענגלאַנד מיט׳ן אָנטייל פון איטאַליען. וועגען אַלע אונטערהאַנדלונגען צווישען פּאַריז און לאָנדאָן וועט איטאַליען אינפאָרמירט ווערען.

דער סאָוועטיש-ליטווישער טראַקטאַט

אין דער בעלויכטונג פון דער סאָוועטישער פּרעסע.

מאָסקווא, 2 (ספּ. טעל.) די „איזוועסטיאַ" שרייבט אינטער, אַז די ידיעות פון דער פּוילישער פּרעסע וועגען דעם סאָוועטיש-ליטווישען אָפּמאַך, וועלכער זאָל זיין כלומרשט אַ פּראָוואָקאַציע געגען פּוילען, איז נישט קיין ריכטיגע. דער איצטיגער טראַקטאַט אַנולירט מיט גאָרנישט דעם ריגער טראַקטאַט וועגען דער פראַגע פון ווילנאַ, דאַגעגען, שרייבט די „איזוועסטיאַ" קען מען פיל זאָגען וועגען דעם רומעניש-פּוילישען טראַקטאַט, אין וועלכען בעסאַראַביען ווערט אַנערקענט פאַר רומעניען, נישט קוקענדיג אָבער אויף דעם שטרעבען די סאָוועטען צו אַ פּאָליטישער התקרבות מיט פּוילען און איז אפילו גרייט צו שליסען מיט פּוילען אַ גאַראַנטיע-אָפּמאַך, די סאָוועטען בעמיהען זיך צו זיין מיט פּוילען אין די בעסטע בעציהונגען און דער סאָוועטיש-ליטווישער טראַקטאַט איז דערצו קיין שטערונג נישט.

וואַרשאַ, 2. (טעלעפאָניש). דער „רויטער קוריער" טיילט מיט, די דיפּלאָמאַטישע אַקציע פון דער פּוילישער רעגירונג וועגען דעם ליטוויש-סאָוועטישען אָבמאַך איז דערווייל, צוליב דעם רעגירונגס-קריזיס אויפגעהאַלטען געוואָרען.

נאָך היינט נאָכ׳ן צוריקקומען פון מיניסטער זאַלעסקי אויס פּאַריז, וועט בעשלאָסען ווערען די דיפּלאָמאַטישע אַקציע בנוגע רוסלאַנד און די סאָוועטען. די דאָזיגע אַקציע וועט פּוילען אָנהויבען גלייך נאָכ׳ן שאַפען דעם נייעם קאַבינעט.

קאָוונאָ, 2 (ספּ. טעל.) לויט דעפּעשען פון מאָסקווא האָט טשיטשערין בדעה צו קומען אין דער נאָהענטסטער צייט קיין קאָוונאָ, כדי די ענטפערען אויף דער וויזיט פון ליטווישען פּרעמיער אין מאָסקווא.

פּאָגראָם-קרבנות זענען פּטור פון געזעץ וועגען קענען לייענען און שרייבען.

וואַשינגטאָן. (י.ט.א.) דער אַרבייטס-דעפּאַרטאַמענט האָט אַרויסגעגעבען אַ פעראָרדנונג, לויט וועלכען פּאָגראָם-היימלאָזע זענען בעפרייט פון דעם „ליטעראַרי טעסט" (קענען לייענען און שרייבען) ביים אַריינקומען קיין אַמעריקאַ.

די דאָזיגע פעראָרדנונג איז אַרויסגעגעבען געוואָרען אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם ענין פון אַ יודישער פרוי און איהרע דריי טעכטער, וואָס זענען געקומען פון רוסלאַנד. די פרוי שיוו וואָלמאַן און איהרע דריי טעכטער, וואָס זענען אָנגעקומען קיין אַמעריקאַ ענדע אויגוסט 1922. זיי זענען ענטלאָפען פון פּראָסקוראָוו וואו זיי האָבען איבערגעלעבט שוידערליכע פּאָגראָמען. נאָך זעקס מאָנאַטען צייטווייליגען אויפהאַלט אין לעמבערג איז די מוטער מיט די דריי טעכטער אָנגעקומען קיין וואַרשע און געבליבען דאָרטען ביז 1922, וואַרטענדיג אויף אַן אַמעריקאַנער וויזע.

ווען זי איז אָנגעקומען קיין עליס-איילאַנד, האָט מען איהר געוואָלט אָפּשיקען צוריק קיין אייראָפּאַ צוליב דעם וואָס זי האָט נישט געקענט לייענען און שרייבען. צוזאַמען מיט איהר האָבען אויך געזאָלט צוריקגעשיקט ווערען איהרע דריי קינדער פון וועלכע די יונגסטע איז געווען הינקעדיג.

די פאַמיליע האָט דאַן אַפּעלירט צום מיניסטער פון אַרבייט, וועלכער האָט פעראָרדנט, אַז מען זאָל אויף דאָס ניי עקזאַמענירען דער מוטער אין לייענען און שרייבען יודיש אָדער העברעאיש. נאָכדעם ווי די מוטער איז אויך אין דעם נייעם עקזאַמען דורכגעפאַלען, האָט זי מיט די דריי טעכטער געזאָלט אַרויסגעשיקט ווערען פון לאַנד.

ענדליך האָט דער מיניסטער פון אַרבייט בעשלאָסען, דאָס אַזוי ווי די פרוי און איהרע קינדער זענען ענטלאָפען צוליב רעליגיעזע פערפאָלגונגען און זענען אַלס אַזעלכע אָנגעקומען אין די פאַראייניגטע שטאַטען, זענען זיי פּטור פון קענען לייענען און שרייבען און מעגען פערבלייבען אין לאַנד.

באַנק-הויז ט. בונימאָוויטש
דעפּאָזיטען-באַנק
ווילנא טעלעגר.: Bunimowbank
ערלעדיגט אינקאַסאָס אויף ווילנא
און אַלע אַנדערע באַנק-אָפּעראַציעס. 008
אייגענע אייזענבאַהן-באָקשניצע אין צענטער פון שטאָט
„Bocznica Bunimowicza, Wilno"

די צווייטע דימיסיע פון בארטעלס קאבינעט

דער גאנצער דאנערשטאג׳דיגער טאג, ווען ס׳איז זיך צוזאמענגעקומען דער סיים, כדי צו בעהאנדלען די אויסבע־סערונגען צום בודזשעט, וועלכען ס׳האט אנגענומען דער סענאט־אט דער גאנ־צער טאג איז אדורך אין א נערוועזער שטימונג.

מ׳האט זיך גערעכענט מיט דער עווענטואליטעט, אז דער סיים וועט אנ־נעהמען די סענאט־אויסבעסערונגען, און דאן איז זיין גורל בעשטימט—ער וועט באלד פונאנדערגעלאזט ווערען. ס׳איז אויך מעגליך געווען א צווייטע עווענטו־אליטעט, אז דער בודזשעט וועט בע־שטעטיגט ווערען, ווי ס׳האט איהם פאר־געשלאגען די רעגירונג, אבער די רע־גירונג וועט דאך אומגעווארפען ווערען. מ׳האט שוין געוואוסט, אז ס׳וועלען אריינגעטראגען ווערען אונצוטרוי־וואָ־טומס דורך די נ.ד. און די כ ד.

און מ׳האט זיך ווירקליך געריכט, אז דער סיים וועט פאנאנדערגעלאזט ווע־רען, און מ׳האט שוין געגרייט זיך אנ־צוהויבען די נייע וואהל־קאמפאניע. פון רעכטס און פון לינקס זענען געגאנגען פעטראקטאציעס וועגען שליסען וואהל־בלאק־גרופען.

ארום 12 א זייגער איז בעוואוסט גע־ווארען, אז אין דער בודזשעט־קאמיסיע האבען די מערהייט פון נ. ז. ל., כ. ד., כ. נ., „פיאסט" און די רעכטע נ.פ.ר. בעשטימט דעם בודזשעט אויף 46 מיל־יאן זל. ווי ס׳האט פארגעשלאגען דער סענאט, ד. ה., אז די מעהרהייט וועט קירצען דעם בודזשעט.

4 א זייגער האט זיך געעפענט די זיצונג. די גאלעריע איז געווען איבער־פולט. אין דער דיפלאמאטישער לאזשע זענען געווען כמעט אלע פארשטעהער פון די אויסלענדישע מלוכות. די אנ־שטרענגונג איז געווען אן׳אויסערגע־וועהנליכע.

נאכדעם ווי ס איז אנגענומען געווא־רען אין דער דריטער לעזונג דער טראקטאט מיט רומעניען, איז מען נאך א קורצען רעפעראט פון דעפ. בירקא, וועגען בעשטימען דעם בודזשעט אויף 450 מיליאן זל.,- צוגעטרעטען צו א נא־מענטליכער אפשטימונג. דאס יודישע „קאלא" און די דייטשען האבען זיך אפגעהאלטען פון שטימען. פאר׳ן פאר־שלאג פון דער קאמיסיע האבען גע שטימט 207 דעפוטאטען פון די אלע רעכטע קלובען, אוקראינער, ווייסרוסען און די קאמוניסטען; געגען — 94 שטימען פון די לינקע קלובען.

ווען דער פרעמיער האט געגעבען א צייכען, אז ער וויל רעדען, האט זיך די אנשפרענגונג פערדאפעלט. מ׳האט גערעכענט, אז ער וועט באלד פאר־לייענען א שוין פון־פריהער־צוגעגרייטען דעקרעט וועגען פונאנדערלאזען דעם סיים. מ׳האט אבער געהאט א טעות: ער האט מעהר נישט פערלאנגט ווי אפצו־לעגען די סיים־זיצונג אויף 3 שעה.

האלב 9 אין אווענד, ווען די זיצונג איז ווידער געעפענט געווארען, האט דער מארשאלעק ביי א טויט־שטילקייט מיטגעטיילט, אז ער האט בעקומען די ידיעה, אז די רעגירונג האט זיך אנגע־געבען אין דימיסיע, און אז דער מלוכה־פרעזידענט האט די דימיסיע אנגענומען. די פארשלאגען פון די נ. ז. ל. און כ. ד. וועגען אונצוטרוי פאר דער רעגי־רונג זענען דעריבער שוין נישט גע־שטעלט געווארען צו דער אפשטימונג. די זיצונג איז געשלאסען געווארען.

ווען ס׳וועט פארקומען די נייע זי־צונג, איז דערווייל נישט בעשטימט גע ווארען.

ארום 11 א זייגער איז בארטעל אנ־געקומען אין סיים און האט אנגעהויבען די קאנפערענץ מיט׳ן סיים־מארשאלאק. ס׳איז בעקאנט געווארען, אז בארטעל האט זיך אפגעזאגט פון דער מיסיע צו שאפען א נייעם קאבינעט, הגם דער מלוכה פרעזידענט האט עס איהם פאר־געשלאגען.

אין צוזאמענהאנג מיט דעם האבען זיך אלץ שטארקער אנגעהויבען פער־שפרייטען די קלאנגען, אז פרעמיער זאל ווערען מארשאלעק פילסודסקי. די ידיעה האט זיך טאקי שפעטער בע־שטעטיגט און דער מארשאלעק האט אנגעהויבען צו קאנפערירען מיט א רייה פערזאנען. די דאזיגע קאנפערענצען אין בעלוועדער האבען געדויערט ביז 9 אין אווענד, ווען ס׳איז קלאר גע־ווארען, אז וויים נישט אלע שוועריג־קייטען זענען בעזייטיגט. מאראטשעוו־סקי׳ן איז פארגעשלאגען געווארען א מיניסטארען־פארטפעל און דער קלוב האט זיך א גאנצען טאג בעראטען. זיין דעציזיע איז ביז אין אווענד נישט בע־קאנט געווארען. יעדענפאלס איז געווען קלאר, אז צוזאמען מיט קלארנער׳ן און מעישטאוויטש (א ווילנער קאנסערוואַ־טאר, וועלכער איז פראיעקטירט געווען אלס יוסטיץ־מיניסטער) וועט ער אין קאבינעט נישט אריין. שפעטער איז בעקאנט געווארען, אז מעישטאוויטש, וועלכער איז געקומען צופאהרען קיין ווארשא האט זיך אפגעזאגט אנצונעה־מען דעם מיניסטארען־פארטפעל.

מעמאריאל פון בודאפעשטער יודישער געמיינדע צו דער אונגארישער רעגירונג.

בודאפעשט (יט"א) די יודישע קולטוס־געמיינדע אין בודאפעשט האט אויפסניי איבערגעגעבען דער אונגארי־שער רעגירונג א מעמאראנדום וועגען „נומערוס קלאוזוס".

די קולטוס־געמיינדע ווייזט קודם־כל אן, אז די אונגארישע יודען ווילען, דאס דער ענין זאל ערלעדיגט ווערען דורך דער אונגארישער רעגירונג גופא אהן שום פרעמדער אינטערווענץ. ווייטער ווערט אינם מעמאריאל געזאגט, אז דאס געזעץ וועגען „נומערוס קלאוזוס" איז א גרויס אונרעכט, וואס ווערט נאך פערשטארקט ביים אנווענדען אין דער פראקטיק. אזוי איז בעת׳ן אננעמען דעם געזעץ בעשלאסען געווארען, אז די סטודענטען. וואס זענען שוין געווען איינגעשריבען פריהער אין די הויכשו־לען, וועלען נישט פעררעכענט ווערען צום קאנטינגענט, אין דער ווירקליכקייט אבער האט מען זיי יא צוגערעכענט און פיל יודישע סטודענטען זענען נאכהער נישט אנגענומען געווארען אין די הויכ־שולען כלומר׳שט צוליב דער איבער־פולטער נארמע.

שפעטער האט מען אפילו גע׳שמד׳טע יודען צוגערעכענט צו דער נארמע פון די יודישע סטודענטען א סך יודישע יונגע לייט, וואס קענען נישט אנקומען אין די הויכשולען, מוזען פאהרען אין אויסלאנד, וואו זיי שטעהען אויס פיל גוים. די קליינע צאהל יודישע סטודענ־טען אויף די אונגארישע הויכשולען הא־בען נישט די רעכט פון זייערע קריסט־ליכע חברים. בעת די אנטיסעמיטישע סטודענטישע ארגאניזאציעס עקזיסטירען פראנק און פריי ערלויבט מען נישט די יודישע סטודענטען, צו גרינדען א פער־איין פון געגענזייטיגע הילף. די יודישע בירגער—ענדיגט דער מעמאריאל—וועל־כע זענען צוגעבונדען צו זייער אונגא־רישען פאטערלאנד, קענען נישט לענ־גער צוקוקען אזא מין אונרעכט. דאס מוז ענדליך אויפהערען. ס׳קאן נישט עקזיסטירען א געזעץ, וואס בעצוועקט רעליגיעזע פערפאלגונגען.

א קריסט בלאזט שופר אין א יודישען טעמפעל.

באלטימאר (יט"א) א קריסטלי־כער דיריגענט פון כאר אין טעמפעל „הר סיני", האט היינטיגען ראש־השנה געבלאזען שופר פאר דער גאנצער עדה יודען, וואס איז געקומען אין טעמפעל מתפלל זיין.

ביז איצט איז אין טעמפעל געווען א מנהג צו נוצען א טרומפייט אנשטאט א שופר, היינטיגעס יאהר אבער האט די אדמיניסטראציע פון טעמפעל דעם מנהג געביטען און בעשלאסען צו נוצען א אמת׳ן יודישען שופר. דער קריסטלי־כער דיריגענט עדגאר פאול איז בע־שטימט געווארען אלס בעל־תוקע.

בלוטיגער אנפאל אויפ׳ן געוועזענעם פינאנץ־מיניסטער דעפ. זדזשעכאווסקי.

ווארשא, 2 (טעלעפאניש פון אינ־זער קארעספאנדענט) פרייטאג שפעט ביינאכט, זענען 12 פערזאן אין מיליטער־מלבושים איבערגעפאלען די וואוינונג פון דעפוטאט זדזשעכאווסקי (געוו. פי־נאנץ - מיניסטער) האבען טעראריזירט דעם הויז־וועכטער, אויסגעבראכען די טיר, ענטוואפענט די דינערשאפט און מיט רעוואלווערן - קאלבעס אזוי צו־שלאגען דעם דעפוטאט זדזשעכאווסקי, אז ער איז א צובלוטיגטער פער׳חלשט געווארען.

נאכ׳ן איבערפאל האבען די אנפא־לער איבערגעשניטען די טעלעפאן־דרא־טען און אונטערגעווארפען א גאז־באב־בע.

דעפ. זדזשעכאווסקי בעהויפטעט, אז צווישען די אנפאלער איז געווען א פערזאן אין א מונדיר פון א זשאנדאר־מעריע־קאפיטאן.

ווען מ׳האט וועגען דעם געשעהעניש מיטגעטיילט דעם סיים־מארשאלעק, האט ער באלד איבערגעשיקט צום פרעמיער מיניסטער א בריף, אין וועלכען ער דערצעהלט וועגען דעם אנפאל, אז די אנפאלער האבען כלומר׳שט זיך נוקם־געווען „פאר׳ן מיליטער און בודזשעט". אנווייזענדיג, אז ביי אזעלכע פער־העלטעניסען, וואלט דער סיים נישט געקענט רוהיג און נארמאל ארבייטען, און ערפילען זיינע פליכטען, ווען זיינע מיטגלידער וואלטען נישט געהאט די פערזענליכע גאראנטיע, דריקט אויס דער מארשאלעק זיין זיכערקייט, אז די רעגירונג וועט קלאר־מאכען דעם גאנ־צען ענין.

מאדשאלעק פילסודסקי האט ארויס־גערופען דעם שטאט־קאמענדאנט פולק. ראזען און האט איהם געהייסען אדורכ־פיהרען אן׳ענערגישע אויספארשונג, אויס־צוזוכען די אנפאלער. אין אווענט האט קאפיטאן רודניצקי, וואס פיהרט־אן מיט דער אויספארשונג אפגעגעבען א רא־פארט אין בעלוועדער.

ווייטער ווערט מיטגעטיילט, אז די זשאנדארמעריע האט פערענדיגט די אויספארשונג און האט זי איבערגעגע־בען דעם פראקוראר פון מיליטער־גע־ריכט פולקאווניק קאטשמארקאוו.

דעפ. זדזשעכאווסקי איז ערנסט קראנק

נעכטען האט וויצע־פרעמיער בארטעל געענטפערט דעם סיים מארשאלעק, אז וועגען דעם אנפאל אויף דעפ. זדזשע־כאווסקי ווערט געפיהרט א שטרענגע אויספארשונג און די אנפאלער וועלען בעשטראפט ווערען אויפ׳ן שטרענגסטען אופן.

קורצע טעלעגראפישע ידיעות פון ווארשא.

א דעלעגאציע פון יודישע האנד־ווערקער האט אינטערווענירט וועגען דעם פונקט 5 פון § 8 פון אינדוסטריע־געזעץ. לויט׳ן דאזיגען פונקט האבען די בעקער, פריזירער און בלעכער געזאלט פערעכענט ווערען ביי שטייערען נישט אין דער קאטעגאריע פון האנדוו. נאר אינדוסטריעלער. דער לייטער פון דער 3 אפטיילונג דה׳ קאזלאווסקי האט צו־געשיקט דאס דאזיגע אויסצובעסערען און שוין אין די נאהנטסטע טעג ארויס־צוגעבען וועגען דעם אן׳ענטשפרעכענ־דען צירקולאר.

— די פאלקס־בילדונגס־ליגע האט גע־שלאסען אן׳אפמאך מיט דער צענטרא־לער געזעלשאפט פאר קינדער־ערציהונג וועגען דעם אטוואצקער יתומים־הויז.

די געזעלשאפט נעהמט איבער דאס הויז אויף 15 יאהר אין פאכט, דערפאר וועט זי דעקען אלע חובות פונ׳ם אט־וואצקער יתומים־הויז.

צאהן־ארצט
H. Lewita-Fuchs
פעטריקאווער 50, טעל. 22 36
אויפנאהם שעהן: פון 10 ביז 1 און פון 4 ביז 6.

דער ווינטער־סעזאן קומט־אן!
דעריבער בעזארגט אייך ווי אמשנעלסטען מיט אן׳עלעגאנטען, בילינען, פערטיגען פעלץ
דאס קענט איהר אבער נאר בעקומען ביים בעוואוסטען ספעציאליסט פון
פעלץ־ארבייט
ה. ראזענשטיין קאנסטאנטינער 29
די שניידער אטעליע איז שוין בעזארגט מיט א רייכען אויסוואהל פון הערן־מאדעלען.

רעסטאראן
„מעטראפאל"
מאניושקי 1, טעל. 11 04.
פון 2. אקטאבער ה. י.
ערעפנונג פון ווינטער־סעזאן
ערשטקלאסיגער פראגראם אין אויספיהרונג פון די בעסטע וועלט־קרעפטען
קלינגער האנקא — בעריהמטע סוברעטין
פרל. קוסטאוש — קלאסישע טענצערין.
וואליסקא — אפערן־זינגערין.
קאראנקעוויטש — כאראקטעריסטישע טענצערין.
2 טאנילא בילווארד — מענשען אהן ביינער, עקסצענטרישער נומער.
אלשעווסקא זאשא — עקסצענטרישע טענצערין.
קורט און לארים — אויסלענדישער טאנין־דועט.
וואצעק זווידליטש — הומאריסט־סאטיריקער.
ערשטקלאסיגער דזשאז־באנד־ארקעסטער.
Five o clock. Five o clock.
דינסטאג, דאנערשטאג, שבת און זונטאג פון 5—7.
אונזערע בעקאנטע מיטאגען פון 3 שפייזען 2,25.
טעגליך געזעלשאפטליכער דאנסינג.
אנהויב פון פראגראם טעגליך 10 א זייגער אין אווענד.
ארייננאנג פריי! ארייננאנג פריי!

אל הקוראים העברים! 1164
ביום הושענא רבה ש. ז. מופיע בוורשה הגליון הראשון של העתון העברי היחידי בגולה
„הצפירה"
החתימה מתקבלת בכל יום בהכת. הציונית (צגלנינה 4) בחדר № 1 אצל בא־כח „הצפירה" בלודז ה׳ ז. חינר (קונסטנטינובסקה 49) משעה 8—10 בבוקר ומ2—4 אחה"צ וב„התאחדות" (שינקיביצה 3/4) 6—10 בערב.
חתמו על הצפירה והפיצו אותה בחוגי מכירכם!

קומט און איבערצייגט אייך!
אלער ארט ביטעס, פאראניעס, רעקורסען, אפעלאציעס אין אלע געריכטס, פינאנס־, אדמיניסטראטיווע און קאמונאלע אינסטיטוציעס ווערען אמבעסטען, אמביליגסטען און אמשנעלסטען ערלעדיגט אין ביורא
„פאלאניא" אלעיא 1 מאי 7.
ווילכטיגע בעמערקונג: טעגליך פון 5 ביז 7 ווערען ערטיילט עצות און אנווייזונגען אין אלע שטייער־אנגעלעגענהייטען דורך ה׳ לעאן שווייצער איבערזעצונגען: האנדעלס און פריוואט קארעספאנדענץ, קאנטראקטען. פראָ־טעסטירטע וועקסלען ווערען אנגענומען אויפצומאנען מיט אייגענע קאסטען. מיטגלידער פון פראפעסיאנעלע פעראיינען צאהלען 25% ביליגער.

הסתדרות „בנות אגודת ישראל"
לאדז, פעטריקאווער 33—זאכאדניא 66
גרינדעט אין אייגענעם לאקאל
1) אומזיסטע „בית יעקב"־קורסען
פאר קינדער, מיידלעך פון 10—14 יאהר אין די נאכמיטאג־שעה׳ן. דאס לערן־פראגראם נעמט ארום יודיש, העברעאיש, לעזען און שרייבען, דאוונען, תנ"ך, יודישע געשיכטע, דינים, א.אז.וו. פולשטענדיג בחנם!
איינשרייבונגען יעדען טאג פון 6—8 אווענד אין סעקרע־טאריאט, זאכאדניא 66.
2) אווענד־קורסען
פאר דערוואכסענע
אויף העברעאיש, יודיש, דייטש, ענגליש, בוכהאלטעריע, הויז־היגיענע און היימישע מעדיצין, ווי אויך תנ"ך און אלערליי יודאאיסטישע געגענשטענדען.
צוגענגליכע פרייזען!
איינשרייבונגען יעדען טאג פון 6—8 אווענד.
זונטאג, דעם 10. אקטאבער הויבען זיך אן די למודים. 691

Lekarz-Dentysta
A. KORMAN
פעטריקאווער 8, טעל. 2-80
בעהאנדלט פון 10—1 און פון 3—6.
1048

די לאגע מוז קלאר ווערען.

די פארלאמענטארישע געשעהענישען פון די לעצטע טעג האבען געמאכט דעם איינדרוק, אז מ'פערפלאנטערט ווי אויף צו להכעיס די סיטואציע אזוי ווייט, אז ס'איז געווארען שווער זיך צו אריענטירען אינ'ם ענטשטאנענעם כאאס. מיט'ן מאמענט, ווען מ'האט דער רעגירונג בעוויליגט דעם בודזשעט, מיט וועלכען זי האט זיך ערקלערט איינפערשטאנדען, איז נישט פערבליבען קיין שום סבה פאר א קאבינעט-קריזיס. דאס אויפדריקען פון אונצופרידענהייט פאר צוויי מיטגלידער פונ'ם מיניסטארען-קאבינעט האט געקענט זעהר לייכט ליקווידירט ווערען אויף א גאנץ פשוט'ען אופן. די בעטרעפענדע צוויי מיניסטארען פערלאזען זייערע אמטען און אויף זייער ארט קומען אנדערע צוויי. האט זיך אבער דער גאנצער קאבינעט אויס קאלעגיאלען געפיהל אנגעגעבען זיין דימיסיע, און ווען פראפ. בארטעל האט ווידער בעקומען דעם אויפטראג צו בילדען א נייעם קאבינעט, האט ער געקענט- און ס'איז געווען זיין פליכט—צו ערפיהלען דעם וואונש פונ'ם סיים.

און דא הויבען זיך אן די אונפערשטענדליכע און פשוט סענסאציאנעלע האנדלונגען פון ד"ר בארטעל. ער טוט אלץ, כדי צו דעמאנסטרירען, ווי ווייט ער רעכענט זיך נישט מיט'ן סיים, ער שאפט קאנפליקטען מיט גרויסע קאנסעקווענצען פאר'ן לאנד.

ס'מאכט אויף אלעמען דעם איינדרוק, אז די יעניגע, וואס האלטען היינט די מאכט אין זייערע הענד, וועלען פאר יעדען פרייז געפינען א פרעטעקסט אויף צו פטר'ן דעם סיים און איהם אויפצולעזען.

דער דאנערשטאג'דיגער טאג האט בעוויזען, אז די ערנסטע פאלקספערטרעטונג איז דאך א פאלקספערטרעטונג. ווייל דער סיים איז איינגאנצען געווען פארבערייטעט דערויף, אז ער וועט ווערען פאנאנדערגעלאזט, ווען ער וועט נישט בעוויליגען דעם בודזשעט, און טראץ דעם אלעמען פערגעסען די דעפוטאטען זייערע פערזענליכע אינטערעסען, זיי פערגעסען, אז זיי קענען נאך א גאנץ יאהר פערבלייבען אויף זייערע אמטען, אויב זיי וועלען ערפילען דעם וואונש פון דער רעגירונג. דער סיים שטעלט זיך אויף א ווירדיגער פארלאמענטארישער פאזיציע און ערקלעהרט אפען: אז ער וועט נישט ערלויבען אונטערצוגראבען די פרינציפען פונ'ם פארלאמענטאריזם. הגם ער ווייסט זעהר גוט, אז ס'איז געווען היי יאהר א חודש מאי, ווען די ווירקליכע מאכט אין דער מדינה איז אריבערגעגאנגען אין די הענד פון איין מענשען.

האלב 9 אין אווענד זעצען זיך די דעפוטאטען צוזאמענגעקומען, כדי אויסצוהערען דעם דעקרעט וועגען דער אויפלעזונג. אין א פאר מינוט שפעטער קומט די גרעסטע איבערראשונג: די רעגירונג האט אין לעצטען אויגענבליק זיך אונטערגעווארפען דעם ווילען פון פארלאמענט און האט זיך אנגעגעבען אין דימיסיע.

די דאזיגע איבערראשענדע טאט ווערט קאמענטירט אויף א פערשידענעם אופן. אויטענטישעס איז גארנישט בעקאנט, אבער איין זאך איז זיכער — די פאליטיק פון די מאסגעבענדע פאקטארען איז נישט געווען קיין קלוגע, שוין דורכדעם, וואס די סימפאטיעס פון דער עפענטליכער מיינונג פאר דעם חודש מאי זענען פערוועלקט געווארען, פאר אלעמען איז איצט קלאר, אז אזא לאגע, ווי

מיר האבען אין פוילען א פארלאמענט—אדער נישט?

פון דעפ. דר. י. ראזענבלאט.

ס'האט געהערשט די לעצטע פאר חדשים, איז אונערטרעגליך. דער פארלאמענטאריזם און די דיקטאטור קענען נישט צוזאמענלעבען, ווייל איין בעגריף שליסט אויס דעם צווייטען.

אויבען אויף קען עס אויסזעהען, אז די דיקטאטור ברענגט נוצען דעם לאנד, אבער דאס איז א טעות: קיין זאך דעמאראליזירט נישט אזוי די מענשליכע געזעלשאפט, ווי דער ווילקיר פון די רעגירונגען, און דיקטאטור איז פונקט אזא ווילקיר, ווי די מאנארכישע זעלבסטהערשאפט מיט דעם אונטערשיד, וואס די לעצטע בעזיצט א טראדיציע, אין געגענזאץ צו דער ערשטער.

ס'איז געקומען דער אויגענבליק אין פוילען, ווען ס'מוז געגעבען ווערען די תשובה, צו דאס סיסטעם, וואס הערשט ביי אונז, איז א רעפובליקאניש, אדער א זעלבסטהערשעריש. ס'איז נישט קלאר אינם איצטיגען אויגענבליק, צו דער רעספעקט, וועלכען מ'האט ארויסגעוויזען פאר דער קאנסטיטוציע, איז אן אויפריכטיגער, אדער א סימולירטער.

ס'איז זעהר מעגליך, אז אין דער נאהנטסטער צייט וועט דאך קומען צו דער אויפלעזונג פון סיים. ווען מ'געהט ארויס פון שטאנדפונקט, אז דער היינטיגער צוזאמענשטעל פון סיים ענטשפרעכט נישט די שטימונגען פון די וועהלער, האט די אויפלעזונג א זין און א בערעכטיגונג. דאמאלט מוז אבער ענטשטעהן א קאנקרעטער קאנפליקט פון פרינציפיעלער נאטור צווישען דער רעגירונג און דעם פארלאמענט. מ'קען זיך נישט שטעלען אויפ'ן שטאנדפונקט, אז מ'מוז זוכען אזא סיים, וואס וועט זיין א שפילצייג אין די הענד פון דער רעגירונג. יעדער פארלאמענט, וואס וועט דערויף איינגעהן, איז נישט מעהר קיין פאלקס-פערטרעטונג. ווען מ'וויל געוואויר ווערען, צי דאס פאלק איז איינפערשטאנדען מיט א דיקטאטור מוז מען בענוצען אן אנדער וועג, וואס פיהרט נישט דורכ'ן פארלאמענט. מ'קען איינארדנען א פלעביסציט און געבען די מעגליכקייט דעם פאלק אליין זיך ארויסצוזאגען, וועלכע רעגירונגס-פארם עס פערלאנגט, אבער אזא פלעביסציט טאר נישט זיין ענהליך צו דער קאמעדיע, וועלכע ס'האט דורכגעפיהרט פרימא דע ריווערא.

די עפענטליכע מיינונג בעגעהט א פעהלער, ווען זי דערנידעריגט דעם בעגריף פון פארלאמענטאריזם. ס'הערשט ביי אונז א מיינונג, אז די לעצטע פאליטישע געשעהענישען זענען זאכען פון א צווייטער מדרגה. מ'זאגט: די רעגירונגס-ארדנונג איז גלייכגילטיג; וויכטיגער איז, אז די ווירטשאפטליכע לאגע אין לאנד זאל זיך פערבעסערען א. א. וו. אבער קינדער אין די וויגען ווייסען, אז די ווירטשאפטליכע לאגע איז שטארק אפהענגיג פון דער פאליטישער. א לאנד קען נישט עקאנאמיש בליהען, ווען זיין פאליטיש לעבען איז נישט געארדנעט, ווען מ'איז אנגעוויזען אויף אומגעווארטעטע איבערראשונגען. די עקאנאמישע לאגע איז אויך שטארק עמפינדליך אויף דער אינטערנאציאנאלער פאליטישער סיטואציע.

איז עס דען נויטיג צו דערווייזען, אז פאר'ן לאנד איז זעהר וויכטיג, צי זיינע בעציהונגען מיט די נאהנטסטע שכנים און אנדערע מדינות זענען אנגעשטרענגטע אדער פריידליכע? דאס אלץ איז אבער ווידער אפהענגיג פון פראבלעם פון דער אינערליכער פאליטיק, וועלכע ווערט בעשטימט דורך די פאקטארען, וואס רעגירען מיט'ן לאנד.

פוילענס ווירטשאפטליכע ענטוויקלונג איז זעהר שטארק פערבונדען מיט די בעציהונגען צו רוסלאנד און דייטשלאנד און אט אויף דער געשטאלטונג פון די דאזיגע בעציהונג האט א גרויסען איינפלוס די אינערליכע פאליטישע לאגע. ווען דאס פאלק האט זיינע בעשטימטע וואונשען אין עקאנאמישע פראגען, מוז עס זארגען דערפאר, אז די אינערליכע און אויסערליכע פאליטיק זאל געפיהרט ווערען אין איינקלאנג מיט די עקאנאמישע וואונשען.

אויף די ביישפילען זעהט מען, ווי שעדליך ס'איז דער אינדעפערענטיזם, וואס פערברייטעט זיך ביי אונז צו אונזערע פאליטישע פראבלעמען, ווי קורצזיכטיג ס'זענען די יעניגע עלעמענטען, וואס בעציהען זיך אפאטיש צו די היינטיגע געשעהענישען אין לאנד.

אלץ קען מען פעלשען, נאר נישט די ווירקליכע פערהעלטנישען קוים הערשען אין דער מערהייט פון פאלק געוויסע טענדענצען, דאן מוזען זיי זיך אויסדריקען אין לעבען א געוויסער געשטאלטונג פון פאליטישע פארטייען. ווען מ'רעכענט זיך נישט דערמיט, בעגעהט מען א פעהלער. ווייל מ'פערלאזט זיך אויף צופעליגקייטען, אויף נסים, דאס איז דער גרעסטער שאדען פאר'ן לאנד און איהר בעפעלקערונג. פון דעם דאזיגען שטאנדפונקט מוז מען פערלאנגען, אז ס'זאל געשאפען ווערען א קלארהייט אין דער לאגע, אז ס'זאל געענטפערט ווערען אויף דער פראגע, וואס הערשט אין פוילען—דאס פארלאמענטארישע סיסטעם, אדער א מאכט-פאקטאר, וואס רעכענט זיך נישט מיט'ן ווילען פון דער פאלקס-פערטרעטונג.

ערנסט און שפאס פון היינטיגען פראנקרייך.

די „צוויי-שפייזען-פעראָרדנונג".-די ארטיסטקע, וואס שענקט אוועק איהרע זאכען.-אנרי בערא'ס ארטיקלען וועגען דייטשלאנד

(קארעספאנדענץ פון פאריז.)

אין פאריז איז איצט דאס מאדערנסטע ווארט — פערקירצען, בעגרעניצען ארויסשניידען.

גאנץ פראנקרייך וויל לעבען וואס ביליגער, פשוטער, שפארעוודיגער. די רעגירונג האט אפילו פעסטגעשטעלט אין די רעסטאראציעס א סיסטעם פון „צוויי שפייזען" אבער גראד דא האט זיך דאס מיטעל פערענדיגט ווי אן אנעקדאט: דער וואס האט ביז איצט געגעסען 2 שפייזען, עסט אויך ווייטער 2, און דער וואס האט געגעסען — 6 עסט ווייטער זעקס.

ס'רעכענט זיך — „2 שפייזען" נאר אין די רעסטאראציעס דערלאנגט מען אויף פערשידענארטיגע צובייסען הייסע און קאלטע, נאכהער זופ, שפעטער פלייש, נאכהער פיש, געמיזע, נאכהער לאדעס שפעטער 12 סארטען פערשידענע קעזען, קאווע, ליקערען... און ווען איהר צאהלט דעם קעלנער, פרעגט איהר איהם מיט א שמייכעל — וואס קאסטען מיינע צוויי שפייזען?

דעם אמת געזאגט, פערשטעה איך נישט, ווי אזוי האט עס פואנקארעס רעגירונג געקענט געבען מאטעריאל פאר שפאסען און וויצען. אין אזא ערנסטע און וויכטיגע פראגע. אוועקזעצען פאריז אויף „2 שפייזען". דאס איז דאך אן אוטאפיע. ס'איז טאקע קיין וואונדער נישט, וואס די צייטונגען שפאסען איבעראל איבער דער דאזיגער פעראָרדנונג און שלאגען פאר איין וויציגען פראיעקט נאכ'ן צווייטען: בעגרעניצט אין עסען, דארף מען די פאריזער אויך בעגרעניצען אין קליידונג. 2 שפייזען טעגליך און צו 4 קראוואטען, קראגענס, העמדען און אנצוגען א יאהר. דעם פאסאן און קאליר לויט איינגענעם אייגנזעהן האבען א מיניסטעריאלער רעגלאמענטאציע.

די פראנצויזען זענען, ווי בעוואוסט, א פרעהליך פאלק און לאזען נישט אדורך קיין געלעגענהייט א לאך צו טון און זיך צו וויצלען. די „2 שפייזען" האבען אפילו געגעבען א געלעגענהייט צו פערלאנגען, אז יעדער דאמע זאל נישט האבען מעהר ווי 2 אמאנטען. אין לעכערליכען זענען די פראנצויזען זעהר עמפינדליך און קיין פאלשער שריט געהט נישט אדורך אונבעמערקבאר.

אט האט צ. ב. א פראנצויזישע ארטיסטין ערקלערט אין די צייטונגען, אז זי וועט מעהר נישט קויפען קיין נייע זאקען און נישט קיין נייע היטען און אלץ, וואס זי וועט דורכדעם אפשפארען, וועט זי שענקען פאר דער מלוכה. די זאקען וועלען געהן אויף צו דעקען די מלוכה-חובות און די היטען אויף צו הויבען דעם פראנק.

נאטירליך, אז די צייטונגען האבען אויסגעלאכט די ליבע דאמע. אבער גאט מיין ליבער, אויב דער פראנק וועט זיך נישט הויבען, קען דאך די דאזיגע פאטריאטקע נאך די זאקען און הוט מקריב זיין פאר'ן פאטערלאנד אויך דאס איבריגע.

און וואס זשע וועט זי דאן בלייבען?!

*

נאר א חוזק די „2 שפייזען" וועלען די איבריגע קירצונגען דאך ארייננברענגען פיל אפשפארונגען אינ'ם פראנצויזישען בודזשעט. איצט זענען אלע מיניסטארען בעשעפטיגט מיט שפארזאמקייט.

פארוואס, לערנען זיך די יונגלעך בעזונדער און די מעדלעך בעזונדער; ס'איז דאך ביליגער צו לערנען זיי צוזאמען.

צו וואס האלטען אין דער פראווינץ רייטער-זשאנדארמעריע? ס'איז דען וועניג בלויז די פוס-זשאנדארמעריע?

צי וואס דארף מען אין די קלענערע שטעט פרעפעקטען און געהילפען? ס'איז דען נישט גענוג בלויז פרעפעקטען?

אבער דערווייל פיהרען די מיניסטעריומס אדורך אונטער דער פאהן פון שפארזאמקייט אלס דעקרעטען זעהר וויכטיגע אדמיניסטראטיווע און געריכטס-רעפארמען און דאס רופט ארויס אין פאריז און אויף דער פראווינץ פיל אומצופרידענהייט. דאס אט שאפען מיט איין מאל 106 געהילף-פרעפעקטען האט ארויסגערופען א שטורם, און באלד ווי דער פארלאמענט וועט זיך עפענען, ווערט מצד פואנקארעס געגנער איהם פארבערייט א שלאכט.

„מיר וועלען נישט וויינען" אויב דער קאבינעט וועט זיך אפטראגען אין גיהנם, האב איך געלייענט אין א צייטונג און אין א צווייטער ערקלערען פואנקארעס געגנער, אז זיי וועלען אלץ שטעלען מיט'ן קאפ ארויף, נאר זיי וועלען זיך דערשלאגען, אז ער זאל פאלען. ווי ס'זעהט אויס, וועלען אין הערבסט פארקומען גרויסע פארלאמענטאריש שלאכטען.

*

די רעדאקציע פון „זשורנאל" האט ארויסגעשיקט א הר ספעציעלען קארעספאנדענט אנרי בערא קיין דייטשלאנד, ער האט געהאט די אויפגאבע צו זעהן אין דייטשלאנד אלץ, וואס די דייטשען וועלען איהם בעווייזען און בפרט דאס, וואס זיי וועלען נישט ווייזען און שפעטער ענטפערען אויף דער פראגע: קען מען די דייטשען גלויבען, אדער מ'דארף פאר זיי מורא האבען?

איצט האט אנרי בערא אנגעהויבען צו דרוקען זיינע בעריכטען. אין אלגעמיין זענען זיי גינסטיג פאר די דייטשען: גלויבען מעג מען, נאר מ'דארף אבער נישט שלאפען אין די זאכען.

דער פראנצויזישער קארעספאנדענט האט אזא אויסזעהען, ווי ער וואלט ארויס פון א שפייז מיט א לייב און וויל איצט דעצידירען: ווילד אדער דרעסירט? אמת, זיי רייסען זיך טאקע נישט, אבער קען ווער זיין זיכער? דער פראנצויז וויל זעהר גלויבען אין דער דייטשער שלום-שטימונג, נאר... ער האט מורא.

„איך בין זעהר פארזיכטיג מיט מיינע ווערטער, די פראנצויזיש-דייטשע פיינדשאפט איז א מורא'דיגע רעכנונג און יעדער אנשטענדיגער מענש דארף זיך בעמיהען דעם דאזיגען חשבון צו ליקווידירען, דער אמת בעשטעהט אבער אין דעם, אז יעדער, וואס וויל שלום, דארף לטובת איהם ארבייטען. די צוקונפטיגע געפאר קען מען פערמיידען נאר דורך העלפען דער דייטשער דעמאקראטיע צו בעזיגען די קריגס-פארטיי, לאמיר זיך נישט מיאש זיין פאר דער צוקונפט!"

אט דאס איז די מיינונג פונ'ם זשורנאליסט, און אין פראנקרייך מיינען אלע אזוי.

די יונגער האבען נאך אלץ מורא פאר די בעזיגטע, הגם זיי זענען גרייט אלץ צו טון, כדי צו ליקווידירען דעם „אלטען מורא'דיגען חשבון פון שנאה".

א. יא-סקי

מאאק

פערגעסט נישט

פערניכטעט אלערליי ווערים

PAMIĘTAJ MAOK TĘPI WSZELKIE ROBACTWO

פאר מענשען און הויז זעהר אומשעדליך.

25 יאָהר יודישער נאַציאָנאַל־פאָנד.

(היסטאָרישער איבערבליק צו דער 25־יעהריגער עקזיסטענץ פון קק״ל)

פון א. י. ברזשעזשינסקי

III.*)

אין יאָהר 1920 איז אַריינגעטרעטען אַ גאַנץ נייע ערע אין דער ציוניסטישער בעוועגונג ווי אויך אין דעם „קרן־קימת" אַ תקופה פון בּרייטע טאַטען. אין דעם יאָהר זענען פעלקער־רעכטליך בעשטימט געוואָרען אונזער היסטאָרישע שייכות און געגענווערטיגע פאָדערונגען צו ארץ ישראל, און דאָס יאָהר איז געגרינדעט געוואָרען דער „קרן־היסוד", וואָס האָט אויך געגעבען אַ גרויסען שטויס פאָר־אויס דער גאַנצער ציוניסטישער בעוועגונג. אין דעם יאָהר איז דער „קרן־קימת" אַריינגעטראָגען געוואָרען אַלס אָפיציעלע געזעלשאַפט פאַר עפענטליכע געזעלשאַפטליכע ארבייט (זובליק אַטי־ליטי) אין ארץ־ישראל.

ביז דאַמאָלט, האָט דער „קרן־קימת" איבערהויפּט נישט געהאַט קיין איינ־הייטליכע שיטה אויפ'ן געביט פון ער־ווערבען באָדען אין ארץ ישראל. אַנ'־אויסנאַהם האָט מיט זיך פאַרגעשטעלט נאָר דער באָדען פון מחביה, וואָס איז לכתחלה געקויפט געוואָרען לשמו ולשמה פון אַ קאָאָפּעראַטיווער קאָלאָניע. דער „קרן־קימת" האָט זיך אויך בעשעפטיגט מיט פערשידענע אַנדערע זאַכען, וואָס האָבען דירעקט קיין שום שייכות נישט מיט'ן ערווערבונג פונ'ם באָדען. אַזוי האָט ער איינגעפּיה״ט די בעוואסערונ־גען אויפ'ן באָדען גאָר פשוט, ווייל עס איז נאָך נישט געווען קיין אַנדער צופּאַראַט וואָס זאָל זיך אָפּגעבען מיט די אַלע אויך זעהר וויכטיגע און נויט־ווענדיגע פּראָבלעמען. פון די 240,000 פונט שטערלינג, וואָס דער קרן־קימת האָט אויסגעגעבען ביז ענדע 1919 יאָהר איז איינגאַנצען אינוועסטירט געוואָרען בערך 40,000 פונט שטערלינג ד. ה. 16 ½% אויף באָדען־איינקויף. אין דעם רעשט איז פערוועגדעט געוואָרען אויף דער הכשרה און איינריכטונג פון די דערפער און קאָלאָניעס. אין מלחמה־צייט איז געווען אונמעגליך איינצוקוי־פען באָדען, און דער קרן־קימת איז געווען געצוואונגען אויסצוגעבען אויף גאַנץ זייטיגע הוצאות בערך 66,000 פונט שטערלינג.

די לאָנדאָנער קאָנפערענץ האָט בע־שלאָסען אַז דער קרן קימת האָט דירעקט זיך צו פערנעהמען מיט'ן איינקויף פון אַקער לאַנד און באָדען, און דאָס איבריגע, ווי בעוואַסערונג וכדומה געהט אַריין אין דער קאָמפּעטענץ פונ'ם ניי־געגרינדעטען פאָנד „קרן היסוד".

דער עיקר פון דער ציוניסטישער טעטיגקייט בעשטעהט אין דעם, אַז די גאַנצע קאָלאָניזאַציאָנס־ערד זאָל געהע־רען נישט צו יחידים, נאָר דעם יודישען פאָלק, און דער אַקציאָנס־קאָמיטעט איז מחויב דעם גרונד־פּרינציפּ צו פער־ווירקליכען אין לעבען.

די ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע איז מחויב צו געבען קרעדיט־מיטלען קודם כל די יודישע לאַנד־אַרבייטער, וואָס אַנערקענען די גרונד־פּרינציפּען פונ'ם קרן קימת. אום צו ערמעגליכען וואָס שנעלער דעם פּראָצעס פון אַריינבעקומען באָדען אין יודישען רשות, דאַרף דער „קרן קימת" געפינען די וועגען אויך צו בע־טייליגען אין דעם באָדען־איינקויף, אויך דעם יחידישען־קאַפּיטאַל און די פּרי־וואַט־איניציאַטיוו. דאָס אָדער בתנאי קודם למעשה צו בע, ומען אין פאָראויס די געוויסע זיכערהייט, אַז די ערד וואָס ווערט געקויפט פון יחידים זאָל אין דער צוקונפט ווערען דאָס נאַציאָנאַלע איי־גענטום פון פאָלק.

אויף דער זעלבער קאָנפערענץ האָט מען אויך מבטל געמאכט די תקנה, אַז 25 פּראָצ. דאַרף זיך שטענדיג גע־פינען אין קאַסע אלס רעזערוו־קאַפּיטאַל.

און די גרויסע אַרבייט האָט זיך אָנ־געהויבען.

אָנשטאָט צו שפּליטערען די כחות און די מיטלען, צו קויפען קליינע שטחים ערד אין פערשידענע ענטפערענרע ער־טער, אָהן אַ שום סדר, ווי עס האָט זיך געפיהרט ביז צו דער מלחמה־צייט, האָט דאָס דירעקטאָריום פון נאַציאָנאַל־פאָנד אַנערקענט די נויטווענדיגקייט צו קויפען וואָס גרעסערע נאָהענט געלע־גענע שכנות'ריגע שטחים, איינזעהענדיג דעם גרויסען ווערט און פּאָליטיש־קאָ־לאָניזאַטאָרישע בעדייטונג פון אַזעלכע קניות.

אין יאָהר 1921 איז בעשלאָסען גע־וואָרען צו קויפען דעם „עמק" און דער צוועלפטער קאַרלסבאַדער קאָנגרעס האָט די קניה בעשטעטיגט.

ענדע 1921 יאָהר האָט בעטראָפען דער אינוועסטירונגס־קאַפּיטאַל פון נאַ־ציאָנאַל־פאָנד 412,400 פונט שטערלינג און דעם אַ דערען יאָהר איז צוגעקומען נאָך 155 000 עגיפּטישע פונט, דערונטער אויף איינקויפען באָדען אַליין 135.000 פונט, ד. ה. 87 פּראָצ. פון אַלע הוצאות.

דאָס בעווייזט בולט, אַז נאָך דער לאָנדאָנער קאָנפערענץ איז איינגעטרע־טען אַ גאַנץ נייער קורס אין דער טע־טיגקייט פון נאַציאָנאַל־פאָנד, וועלכער האָט זיך אומגעקעהרט צו זיין הויפּט־אויפגאַבע און ציל פון אויסלייזען דעם יודישען באָדען פאַר דעם יודישען פאָלק.

גרויס געוויכט ווערט אויך געלייגט אויף דער הכשרה אָדער בעסער גע־זאָגט די השבחה (אויסבעסערונג) פון דער געקויפטער ערד. מען דאַרף נישט פערגעסען, אַז דאָס רוב געקויפטע ערד איז געווען פערוואָרלאָזט הונדערטער יאָהרען. פול זומפּען, בלאָטעס, אָהן וואַסער, א. א. וו.

*) זעה „נייער פאָלקסבלאַט" 219.

די רענאָמירטע שולע פאַר קינדער פון יוד. אינטעליגענץ

7־קלאַסיגע שולע פון פ. קאַצענעלזאָן נאַחומאַב נייע גאַס 6 צווישען גאַוואָמיעסקאַ און ווסכאָדניאַ.

עס ווערען אָנגענומען אין אַלע קלאַסען אין עלטער פון 7 ביז 14 יאָהר שילער און שילערינס. אַ ספּעציעלער פּאַרבערייטונגס־קלאַס פאַר ענטוויקעלטע 6־יעהריגע קינדער. אַ גרויסער פּראָגראַם פון העברעאיש און רעליגיעזע יודישע לימודים. די למודי־קודש ווערען געלערנט אונטער דער הנהלה און השגחה פון בעריהמטען אלטען למדן ר' בנימין יעקב קאַצענעלזאָן.

ביי דער שולע עקזיסטירט פאַר קינדערלעך פון 3 ביז 6 יאָהר
א פרעבל־שולע / Freblówka
פּויליש און העברעאישע לידער און לייכטע געשפּרעכען.
גימנאַסטיק מיט מוזיק. רידמישע טענץ. האַנד־אַרבייט.
אנפאַנגס־לעהרע פון לעזען, שרייבען פּויליש און עברית (דאַווענען).

נאַכמיטאָג־שולע 50% בּיליגער.
626 נאַכמיטאָג ־ פרעבל־שולע.
איינשרייבונגען פון ר״ח אלול טעגליך פון 11 ביז 1 און פון 5 ביז 7 אָווענד.

דער בעוואוסטער הערען־שניידער
M. ROGOŻIŃSKI
וועלכער האָט געוואוינט אויף נאָווא־צעגעלניאַנאַ 14, איז צוריקגעקומען און וואוינט איצט אויף 42 פּעטריקאָווער 42
בעשטעלונגען ווערען אָנגענומען און אויסגעפירט לויט די נייעסטע מאָדעלען צו צוגענגליכע פּרייזען.
ספּעציאַליסט: פעלץ־אַרבייט. קומט איבערצייגט אייך! 1154

Paryski Zakład Fotograficzny
wł. H. SROKA, Brzezińska 69.
מאַכט בעקאַנט, דאָס אויסער די אַטעליער־אַרבייט, ווי רעטושירטע פּאָ־טראַפעס און פּאָרטרעטען, ווערט אויך אָנגענומען פערשידענע פאָטאָגראַפישע אַרבייטען פאַר אינדוסטריע־צוועקען, ז. ב. פאַבריקען, אינערע אויפנאַהמען, מאַשינען־פּלענער. אַ ספּעציעלע אָפּטיילונג פאַר הערשטעלען פון 3־פאַרבען־דרוק (נאַטור־טרייע פאַרבען), פאַרבען־קלישען פאַר קינאָ־רעקלאַמעס לויט די מעטאָדע „Autochrome Lumiere" גרופּען־אויפנאַהמען פון שול־קינדער צו זעהר ביליגע פּרייזען. ספּעציעלע הנחות פאַר אַרטיסטישע קרייזען. די אַרבייט ווערט אויסגע־פיהרט שנעל, פּינקטליך און ריינלעך. צופאָהר מיט'ן טראַמוויי נומער 1.
מיט אַכטונג ה. סראָקאַ.

Dr. med. H. LUBICZ
צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 41-32.
ספּעציאַליסט פאַר הויט, וועגעריש און מע־נער־שוואַכע קראַנקהייטען. 1889
היילונג מיט קוואַרץ־לאָמפּען (האָר־אויספאַל)
נעמט אָן פון 8—10 און פון 5—8 אָוענד

Dr. med. EYCHNER Jakób
Aleja 1-go Maia 16, Tel. 11-24
אינערליכע־ און קינדער־קראַנקהייטען.
נעמט אָן פון 6–7, זונטאָג פון 3–4.

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47 tel. 26-02
אינערליכע קראַנקהייטען. ספּעצ. לונגען און האַרץ קראַנקהייטען. רענטגען אונטערזוכונגען בערג־זון.
31 נעמט אָן פון 3—5 נאָכמיטאָג.

די אונטערוועלט איז אמעריקע

האָט איהר אייגענע רעגירונג און ס'איז זיך מיט איהר נישט אַנ'עצה צו געבען.

איינער פון די הויפּט־פיהרער פון דער פינקערטאָן־דעטעקטיוו־אַגענטור האָט נישט לאַנג צוריק אַרויסגערופען אַ שטי־קעל געפּילדער אין אַמעריקא מיט זיין ערקלערונג, אַז עס זענען דאָ צוויי רעגירונגען אין לאַנד — איינע פאַר די געזעצליכע בירגער און די צווייטע — פאַר פערברעכער.

ער גיט אָן צוויי אורזאַכען, פאַרוואָס פערברעכענס זענען אַזוי שטאַרק פער־שפּרייט אין אַמעריקא. זיי זענען, ערש־טענס, דאָס וואָס מען רופט אָן די „אונ־טערוועלט" און, צווייטענס, די געהיימע פערבינדונגען צווישען פערברעכער און גרויסע געשעפטען. דאָס מיינט נישט צו זאָגען, נאַטירליך, אַז פערברעכען אין גרויסע געשעפטען געהן האַנד אין האַנד. דאָס מיינט בלויז צו זאָגען, אַז די טעכניק פון פערברעכען איז שוין אַזוי ענטוויקעלט, אַז גאַנץ אָפט קומט דאָס לעגאַלע געשעפט צו הילף דעם פערברעכער.

וואָס אַנבעלאַנגט די אונטערוועלט, איז עס אַ פאַקט, אַז פערברעכער זע־נען בעסער אָרגאַניזירט, האָבען מעהר פערבינדונג און ווייסען בעסער צו ווע־מען זיך ווענדען אין צייט פון אַ נויט, ווי דער דורכשניטליכער געזעצליבענ־דער בירגער. ווען אַ געזעצליבענדער בירגער פאַלט אַמאָל אַריין אין אַ צרה, דאָס הייסט ווען ער בעגעהט אַמאָל אַ פערברעכען געגען געזעץ, איז ער חלפּ־לאַז. ער ווייסט, אַז עס זענען דאָ וועגען און מיטלען ווי אַזוי צו דערשטי־קען אַ זאַך, אָבער ער ווייסט נישט צו וועמען זיך ווענדען. דער פערברעכער ווייסט דאָס אָבער יאָ. ער שטעהט אין שטענדיגע פערבינדונגען מיט די בע־אַמטע כאַבאַרניקעס, וואָס וועלען פאַר איהם טון אַלץ, וואָס זיי קענען נאָר, און די שאַנסען זענען אַז ער זאָל זיך אַרויסדרעהען. בעת דער געזעצליבענ־דער בירגער פאַלט אַריין אין די שרעג־גע הענד פון גערעכטיגקייט און מוז בעצאָהלען די פולע שטראָף.

ווידער, זאָל זיך מזכען, אַז אַנ'ערה־ליבער מענש זאָל פערלירען זיין געלד אין אַ פרעמדער שטאָט, וועט ער זיין הילפלאָז ביז וואַנען ער וועט טעלעגראַ־פירען אַ היים און וועט קריגען אויף הוצאות צוריק. אַ פערברעכער אין דער היינזיכט איז אַ סך בעסער. ווען ער קומט אין אַ פרעמדער שטאָט אָהן מיטלען, אָדער דאַרף זיך דאָרט אויסבעהאַלטען, דאַרף ער זיך נאָר ווענ־דען צום עיש־ען בעסטען פון זיין קלאַס און ער וועט שוין בעזאָרגט ווערען מיט אַלעמען.

אָבער דער עיקר זענען די געהיימע פערבינדונגען צווישען דעם פערברע־כער און גרויסע „ביזנעס". די פערבינ־דונגען זענען נישט קיין דירעקטע, אָבער דער פאַקט איז, אַז אַ גרויסער טייל פון די אָנגערויבטע אָדער גע'גנב'עטע אַרטיקלען ווערען סוף כל סוף פער־קויפט אין רעיעלע פירמעס, וועלכע ווייסען אַפילו נישט, אַז זיי האַנדלען מיט גע'גנב'עטע אַרטיקלען.

עס געהט געוועהנליך אַזוי:

א. איז אַ בעקאַנטער פערברעכער. ער גיט איבער זיין גנבה צו ב., וואָס איז בעקאַנט אַלס אַ „פענס". איינער וואָס נעמט צו גע'גנב'עטע אַרטיקלען. ב. פערקויפט די גנבה צו ג., וואָס איז שוין אַ געהיימער „פענס". ג. גיט עס איבער צו ד., אַ פערדעכטיגער פער־זאָן, וואָס האָט פערבינדונגען מיט דער געשעפטסוועלט. ד. ווענדעט זיך צו אַ מעקלער און פערקויפט איהם די סחורה. דער מעקלער פערקויפט עס שוין נאָכ־הער צו אַ געשעפטסמאַן, וועלכער פער־קויפט עס שוין ווי גאַנץ געוועהנליכע סחורה. פערשטעהט זיך, אַז יעדער איי־נער פון די פערזאָנען, דורך וועמעס הענד די סחורה איז דורכגעגאַנגען, האָט דערביי אַ גאַנץ שעהנעם ריוח.

ווען עס קומט אָבער צו כאַפּען און בעשטראָפען פערברעכער, קאָן מען ווייטער פון דעם גנב און זיין „פענס" נישט געהן. די איבריגע זענען בעהאַלטען אונטער דער ערד און מען קען צו זיי נישט צוקומען. מאַנכעס מאָל מאַכט זיך, אַז מען כאַפּט אימיצען פון די „העלפע־רע", פון די פערברעכער־באַנדען. אָבער אפילו די זענען אויך נישט מעהר ווי פון די פערמיטלער. די גרויסע קאָרפּאָ־קעפּ פון דער פערברעכער־וועלט קען מען קיינמאָל נישט כאַפּען.

זיי האָבען פערשידענע וועגען און מיטלען ווי צו בעהאַלטען זיך און אויס־דרעהען זיך פון פעראַנטוואָרטליכקייט, און דער רעזולטאַט איז, אַז פערברעכען ווערט אָנגעפיהרט ווי אַ גרויסער גע־שעפט, ווי אין יעדער געשעפט, זענען אויך דאָ אונטערנעהמער און אַרבייטער.

פריהער קומען די אונטערנעהמער, די סטראַטעגיקער, אַזוי צו זאָגען, פון די פערברעכענס, זיי האָבען זייער מוח־לים. וואָס קוקען אויס די פּלענער, וואָס מען קען בע'גנב'ענען אָדער בערויבען און זיי אַרבייטען אויס דעם גאַנצען פּלאַן פון דעם פערברעכען. נאָכהער ווערען אָנגעשטעלט די פּערזאָנען וואָס דאַרפען דורכפיהרען די פערברעכענס. די ווע־רען גענומען געוועהנליך פון דער אונ־טערוועלט, און דאָס זענען געוועהנליך מענשען מיט אַ קרימינעלער געניטקייט. עס איז דאָ אַ חשבון דערביי. אויב מען וועט זיי כאַפּען און ווען אפילו זיי זאָ־לען אויסזאָגען פון הדר. איז זייער עדות־זאָגען נישט פון קיין איבריגען גרויסען ווערט פאַר'ן געריכט, אָט די פערברע־כער האָבען געוועהנליך זייער פיהרער אָדער לידער, אָדער אַנ'אַנדערען פון דעם מין, זיי קריגען פון זייערע אָרדערס און פיהרען זייערע געשעפטען מיט זייערע „פענס", וועגען די איבריגע, וואָס שטעהן העכער, ווייסען זיי נישט. און ווען מען כאַפּט זיי אפילו און זיי זענען זיך מודה, קענען זיי מעהר ווי זייערע „פענס" נישט אַרויסגעבען.

דאָ קאָנען אַלזאָ קיין שום שטרענגע שטראָפען די פערברעכענס נישט אָפּ־האַלטען. ווען מען זעצט אַריין עטליכע באַנדיטען אויף לעבענסלענגליכע תפיסה און ווען אפילו מען הענגט זיי קען דאָס אַלץ נישט לעזען די פּראָבלעם. עס זע־נען דאָ גענוג אַנדערע באַנדיטען, וואָס זענען אַלעמאָל גרייט צו פערנעהמען זיי־ערע פּלעצער, ווען מען דאַרף מאַכען אַ „משא ומתן".

מען וואָלט אפשר געקענט צוקומען צו די באַראָנען פון דער פערברעכער־וועלט אויך, אָבער יענע, אַלס אַ כלל, זענען זעהר אַקטיוו פּאָליטיש, האָבען גרויסע פערבינדונגען און זעהר איינ־פלוסרייך.

פ. ש.

Dr. L. LEWITAN
נעהמט אָן אין דערהיים פון 5 ביז 7 אָווענד צו קליניק־פּרייזען. זיוו
31 גדאַנסקאַ 31.

רעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
און ערצטליך־דענטיסטישער קאַבינעט
זגיערסקאַ 17, טעל. 16-33.

ד״ר ראַקאָווסקי	נאָז, האַלז, אויערען קר.	3-2 11-10 $7^1/_2-6^1/_2$
ד״ר רוזשאַנער	הויט־און געשלעכטס־קר.	11—10 2—1
ד״ר גאָלדשטיין־פּאָלאַק	אויגען־קראַנקהייטען	8-7 2-1
ד״ר יוסטמאַן	נערווען־קראַנקהייטען	2—12
ד״ר ראָזענצווייג	קינדער־קראַנקהייטען	5-4 12-10
ד״ר פּאַפּיערני	פרויען־און געבורטס־הילף	6-5 $1-11^1/_2$
ד״ר קאַנטאָר	כירורגישע־קראַנקהייטען	2-1.ז 4-3
ד״ר ווייינבערג	אינערע הערץ לונגען־קר.	$7-5^1/_2$ 1-11
ד״ר סטופּעל	רענטגען	12-10 6-4
ל. פּרוסאַק	צאָהן־אַרצט	10—2
נ. ראַזעס	צאָהן־אַרצט	7—4

צאָהן־פּלאָמבירונג, באַלייכטונגען, קאַפּעלן, מאַטשען, א אז, ה. ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען
רענטגען־אינסטיטוט
היילונג פון הויט־קראַנקהייטען פון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגענשטראַהלען, פאַר בעשטראַהלונג און דורכלייכטונגען, קווארץ־לאַמפּע, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע, אַלע מעגליכע אַנאַליזען. א קורס פאַר שטאַטלער.
אַמפּאַנגען נעמען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין) פון 4—5 נאַכט.
די לעטשניציע איז אויך אָפען זונטאָג.
היינט איז ד״ר שטאָס.

א צימער
צו דינגען ביים ווירט, מעבלירט געווינשען. עווענטועל ביי אַן׳אָרענטליכע פאַמיליע, מיט דורכגאַנג בעזונדערן איינגאַנג, אין דער געגענד פון נײַ־שטאָט ביז צעגעלניאַנאַ אויך אין די קווער־גאַסען, פאַר אַ צוקונפט, פאַר־פאָלק אָהנע קוך־בענוצונג ווערט פון זאַפאַרט געזוכט. אָפּערטען אין אדמינ. פאַר M. J.

דאָנטיסט און צאָהנטעכניק
י. ביטענסקי
5 קאָנסטאַנטינער 5
נעהמט אָן אַלע טאָג פון 9 פריה ביז 8 אָווענד.
פּרייזען ביליגע! בעצאָהלונג אָהן געצאַהלט

זאָל גאַנץ לאָדז וויסען, אַז דאָס
מעבעל־געשעפט
פון פלאַסאַוויטש און רעכט
145 פּעטריקאָווער 145 אין הויף
האָט זיך פערגרעסערט און בעזיצט אויף לאַגער אגר. אויסוואַל פון שלאָף־צימער, עס־צימער, ביוראָ־איינריכטונג קיכע־מעבעל, ווי אויך ענצעל־געגענשטענדע אַלעס פון אייגענע אויסאַרבייטונג.
בעמערקונג: מיר קויפען אויך געבויצטע מעבעל 387
און צאָהלען די העכסטע פּרייזען.
פאַר באַר! אויף וועקסלען

בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבא אליך וברכתיך:
איך האָב די עהרע מיטצוטיילען, אַז איך האָב מיין ביוראָ אַ קרענטראַגע פון פּעטריקאָווער 18 אויף
17 פּעטריקאָווער 17
2־טען הויף, פּאַרטער, דורכגאַנג זאַכאַדניאַ 52.
וואו עס ווערט ערלעדיגט און געשריבען אַלערליי ביטעס לויט׳ן אוסטאַוו, קלאַוזועס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פּוילען, אַפּעלאַציעס, אַפּאָזיציעס, אַדוואָ־לאַטעס, רעקורסען־וועגן האַנצעסיעס אין קאָמיסאַריאַט־רזשאָנדו, בײַטעס צו אַלע פּאָ־ליציי־בעצירקען, שותפות־אַקטען, סטאַטו־טען, אַקטען אינטערציזיעס, אַקטען דאַראַהוויזיעס, קאָרנע ספּראַוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען. 503
רעכטס־קאָנסולענט י. מאַנעלאַ
פּעטריקאָווער 17, זאַבאַדניאַ 52
שנעל, רעעל און ביליג!

א שטיק־מאַשין
פירמע
„PFAFF"
צו פערקויפען.
צו ערפאַהרען אין אדמ. פון 10—1 ביי ש.

Dr. Z. Rakowski

שוואַרץ נעגל!
אַלטע בינדעס, קראַוואַטען ווערען איבערגעפאַרבט אויף שוואַרץ אין קראַוואַטען פאַבריק ביי הע שטאַלישט נאַ 31.

Dr. med. Braun
40-26

רעטשניצע פון דאָקטוירים־ספּעציאַליסטען
פּושעזשינער 11, טעל. 37-63
אָפען פון 9 פריה ביז 7 אַ בענד

ד״ר וואָלינסקי	נאָז, האַלז, אויערען־קר.	4—3
ד״ר קרעשנער	קינדער־קראַנקהייטען	12—9 5.30—4
ד״ר שיפּמאַן	אינערליכע קראַנקה.	12—10 6.30—5
ד״ר לוביטש	הויט־און געשלעכטס קר.	2—12
ד״ר שמירגעלד	נערווען און גייסטיגע קר.	3—1
ד״ר גאָלדבלאַט	אויגען־קראַנקהייטען	2—12.30
ד״ר עליאַסבערג	כירורגישע קראַנקה.	$2^1/_2$—1
ד״ר בערגסאָן	פרויען און געבורטס־הילף	4—3

פּסיכאָ־טעראַפּיע, שפּריץ־שטעקונגען ווי שטעטלען א. ז. וו. פאַקען־שטעלען, קינסטליכע בערג־זון־בעשטראַהלונג איינ־שפּריצונגען, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַציעס. אויך פּערלאַנג — הייזיטען אין שטאָט. — אין לאַבאָראַטאָריום ווערען אָנגענומען אַלע ארט אַנאַליזען, ווי אורי־ פּלעגמע און בלוט. 2120
אימפּונגען נעגען שקאַרלאַטין.
ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען א
דענטיסטישער קאַבינעט
עס נעהמען אָן:

ד״ר זילבערשטיין	צאָהן־אַרצט	9—2 נ. מ.
ד״ר לאַזשינסקאַ סמאַראַפּאַלסקאַ	צאָהן־אַרצט	7.30—3

קינסטליכע ציינער, קאַראָנען, מאָסטען א. ז. וו.
די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.

Dr. med. W. EYCHNER
פרויען־קראַנקהייטען
Zgierska 38, tel. 34-72
צוריקגעקעהרט.

טליתים־פאַבריק
אויסאַרבייטונג פון וואָלענע, האַלב־וואָלענע זיידענע טליתים כמו פּערקישע, ווי אויך טליתים־קטנים הורט און דעטאַיל! מיט אויספּער־טיגונג, אויך גאַרטלען, שפּאַניערס און ציצית צו בעקומען בילינגער ווי איבעראַל
ביי א. ה. ציצרינאָווסקי, קאַמיענאַ 1.
אין צוזיינען קויער, פּאַרעטר. קומט און איבערציגט אייך! 298
בעמערקונג: ס׳ווערען אויך אָנגענומען אַלטע טליתים צו וואַשען

היילפּעדאַגאָגישע קורסען
פאַר שוואַכבעגאַבטע און שווערערציהבאַרע קינדער. שפּראַכשטערונגען
Dr. med. A. SZMIRGELD
נערווען־אַרצט. 199
CEGIELNIANA 6.
איינשרייבען קען מען זיך יעדען טאָג פון 6 ביז 7 אָוונט.

Dr. PRYBULSKI
צוריקגעקעהרט - זאַוואַדזקאַ 1, טעל. 25-38.
וועענערישע־ און האָר־ הויט - קראַנקה מענער־שוואַכע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ־ליכט (האָר־אויספאַל), רענטגען־שטראַהלען. — נעמט אָן 9—1, 4—8 אָוו., דאַמען: 4—5

איין נאַכט פון זינד
האָט איהם געבראַכט אויף צוועלף יאָהר איז תפיסה
א מערקווירדיגער יוסטיץ־פעהלער

אין לייפּציג איז איצט רעווידירט געוואָרען דער פּראָצעס געגען אַ פלומר׳שטען באַנדיט, וואָס האָט זיך אַרויס געוויזען אַלס דער זמאַליגער רייכער באַנקיר פון האַנאָווער ערנסט וואַרניכט.

מיט 12 יאָהר צוריק איז דער דאָזיגער וואַרניכט פער׳משפּט געוואָרען ביי מערקווירדיגע אומשטענדען פאַר אַנטייל נעהמען אין אַ בלוטיגען מאָרד און רויב־אָנפאַל.

דער אָנפאַל איז אויסגעפיהרט געוואָרען איבער דער פאַמיליע פון דעם רעסטאָראַטאָר וואָלפגאַנג פּאַגענדאָרף. וועלכער האָט געהאַלטען דעם בופעט אויף דער באַהן־סטאַציע וואורצען ביי לייפּציג. עס זענען דאַן ערמאָרדעט געוואָרען צעהן פּערזאָ, דערביי איז אויך צוגערויבט געוואָרען די גאַנצע קאַסע. דער דרייסטער אָנפאַל איז פאָרגעקומען אין מיטען העלען טאָג. דריי באַנדיטען זענען אַרויסגעשפּרונגען פון צוג, וואָס איז דאַן אָנגעקומען אויף דער סטאַציע - צוויי פון זיי זענען געווען פערברעכער גוט בעקאַנטע דער פּאָליציי, דער דריטער — אַן׳אומבעקאַנטער באַנדיט אין אַ מאַסקע. נאָך דער בלוטיגער שחיטה זענען די בעוואָפענטע באַנדיטען אַריינגעשפּרונגען אין לאָקאָמאָטיוו און האָבען געצוואונגען דעם מאַשיניסט, ער זאָל זיי פיהרען, זיי זענען אַראָפּ ביי לייפּציג. די גאַנצע פּאָליציי איז געשטעלט געוואָרען אויף די פיס אַז מען האָט גענומען זוכען די רוצחים. מען איז אינגיכען דערגאַנגען, אַז די פערברעכער האַלטען זיך אויף אין אַ פאָרשטאָט הינטער לייפּציג, וואו עס געפינט זיך אַ הויז פון אויסגעלאַסענקייט.

האָט זיך די פּאָליציי אַ נעהם געטאָן צו דעם דאָזיגען קום מקלט פון זנות און פערברעכען און האָט אָנגעהויבען בעשיסען דאָס הויז. די הויז־איינוואוינער האָבען זיך פערבאַריקאַדירט און עס האָט זיך צופלאַקערט אַן׳אמת׳ע מלחמה. עס איז געוואָרען אַ מהומה קוילען זענען געפלויגען פון אַלע זייטען. און צום סוף האָבען די באַנדיטען ניט זעהענדיג קיין אויסוועג פאַר זיך געוואָרפען אַ באָמבע, כדי אַזוי אַרום אויפצורייסען דאָס הויז.

דאָס הויז איז ניט אויפגעריסען געוואָרען. עס איז נאָר אויסגעבראָכען אַ שרפה און עס איז דערביי פאָלשטענדיג רויניגירט געוואָרען אַ טייל פון פאָרשטאָט. די פּאָליציי איז אַריין אין הויז און האָט אין איינעם פון די צימערען געפונען די פערברענטע קערפּערס פון די צוויי באַנדיטען. אין אַ ראַהם פון אַ פענסטער האָט זיך געהאַלטען מיט די לעצטע כוחות עפּעס אַ האַלב־ווילדער, אינגאַנצען נאַקעטער און צובלוטיגטער מאַנספּערזאָן. די פּאָליציי האָט אָנגענומען, אַז דאָס מוז זיין יענער דריטער אַרומגעזוכטער באַנדיט אין דער מאַסקע, און דער שווער־פערוואונדעטער נאַקעטער מענש, וואָס האָט געמאַכט דעם איינדרוק פון אַ האַלב משוגענעם, איז אָפּגעפיהרט געוואָרען אין תפיסה־שפּיטאָל און איז דערנאָך געזעצט געוואָרען אויף דער בעשולדיגונגס־באַנק.

בשעת דעם פּראָצעס געגען איהם האָט דער מאָדנער מענש זיך ניט פערטיידיגט און כמעט גאָרנישט גערעדט. דער פּראָקוראָר האָט געפאָדערט פאַר דעם „באַנדיט" די שטרענגסטע שטראָף. דע ווייל איז אָנגעקומען אַ ידיעה, אַז מען האָט געפונען ערגיץ דעם טויטען קערפּער פון דעם פערשוואונדענעם האַנאָווערשען באַנקיר וואַרניכט, וועלכער איז לויט אַלע וואָרשיינליכקייטען געפאַלען אַלס קרבן פון אַ מאָרד־אָנפאַל, מען האָט אַלזאָ געמשפּט דעם „באַנדיט" אויך פאַר דעם דאָזיגען חטא: פאַר הרג׳ענען דעם באַנקיר וואַרניכט.

דער באַנדיט איז פערמשפּט געוואָרען אויף 15 יאָהר תפיסה.

עס זענען אַוועק 12 יאָהר און די זאַך איז פערגעסען געוואָרען, די אלמנה פון דעם פערשוואונדענעם באַנקיר, וועלכער מע האָט געהאַט געוויזען דעם קערפּער פון איהר מאַן און זי האָט דאַן ערקלערט דאָס עס דאַכט זיך איהר, אַז אָט איז טאַקע איהר מאַן, האָט פּעסט געגלויבט גלייך מיט אַלע, אַז איהר מאַן איז טאַקע ערמאָרדעט געוואָרען: זי איז פאַר דער צייט געוואָרען שטאַרק פעראָרימט, איהרע דריי קינדער זענען גע׳הרג׳ט געוואָרען בעת דעם וועלט־קריג לעצטענס איז דעם באַנקיר׳ס ווייב געוואָרען אַ באַרעמהערציגע שוועסטער אין לייפּציגער תפיסה־שפּיטאָל.

אַלס באַרעמהערציגע שוועסטער איז איהר אויסגעקומען צו בעדינען איינעם אַ קראַנקען אַרעסטאַנט וועלכען מען האָט געמאַכט אַ שווערע אויגען־אָפּעראַציע. די אָפּעראַציע איז ניט געלונגען און דער קראַנקער איז אין שפּיטאָל אינגאַנצען בלינד געוואָרען.

מאַכט זיך אַ מעשה, אַז דער בלינדער אַרעסטאַנט דערצעהלט פאַר דער קראַנקען־שוועסטער זיין ביטער האַרץ. ער איז געווען אַ מאָל אַ גוטער מאַן און פאַמיליען פאָטער. אַ גרויסער באַנקיר, געהייסען האָט ער—ערנסט וואַרניכט.

— ערנסט וואַרניכט?—איז די באַרמהערציגע שוועסטער געבליבען אַנ־ערשטוינט.

— יאָ.—האָט סוריעזיג געענטפערט דער בלינדער,—און איינמאָל, ווען איך בין געשעפטליך געקומען קיין לייפּציג, האָט זיך אויף מיר, דעם בכבוד׳דיגען און אָנגעזעהענעם פאַמיליען־מענש פלוצלינג גובר געווען דער יצר הרע און איך בין צו מיין שאַנד און חרפה אַוועק אין יענעם הויז, וואָס האָט מיך אומגליקליך געמאַכט אויף מיין גאַנץ לעבען... פּונקט האָבען זיך דאַן אין יענעם הויז פון שמוץ און אויסגעלאַסענקייט אויפגעהאַלטען באַנדיטען וועלכע די פּאָליציי האָט געזוכט, און פּונקט האָט פּאָליציי דאַן בעלאַגערט דאָס הויז. איך בין שווער פערוואונדעט געוואָרען בעת דער שיסעריי און בין דערנאָך פער׳משפּט געוואָרען אַלס איינער פון די דריי געזוכטע באַנדיטען. איך בין, פערשטעהט זיך, געווען אינגאַנצען אומשולדיג, איך האָב אָבער פאַר קיין מאָל ניט געוואָלט און ניט געקאָנט אויסזאָגען אַז דאָס בין איך אַליין טאַקע דער פ״ורשער גע׳הרג׳טער באַנקיר ערנסט וואַרניכט...

— פאַרוואָס? - האָט געפרעגט די קראַנקען־שוועסטער, שיער ניט אומפאַלענדיג פון גרויס שטוינונג און אויפרעגונג,—פאַרוואָס האָט איהר עס ניט געוואָלט און ניט געטאָרט?..

— איך האָב ניט געוואָלט, אַז אַלע זאָלען דערגעהן, אין וועלכער געזעלשאַפט און, און וואָס פאַר אַ צושטאַנד מען האָט געפונען דעם אָנגעזעהענעם באַנקיר וואַרניכט, האָט מיט אַ טיפען קרעכץ פערענדיגט זיין ווארט דער בלינדער אַרעסטאַנט אויפן קראַנק בעטעל...

— דאָס בין איך דיין פרוי! — האָט אויסגעשריען די קראַנקען־שוועסטער מיט אַ ווילדער קול און איז געפאַלען אין אומנאַכט.

מע האָט זי קוים אָפּגעמינטערט.

די פרוי פון דעם „תחית המתים"־אויפגעשטאַנענעם באַנקיר און פלומר׳שטען באַנדיט איז גלייך אַוועק און האָט אויפגעפאָדערט דאָס העכסטע געריכט אין לייפּציג צו רעווידירען דעם אורטייל פון פאַר 12 יאָהר צוריק.

דער העכסטער טריבונאַל אין לייפּציג האָט איצט דעם פריהערדיגען אורטייל בטל געמאַכט, און דער בלינדער, צובראָכענער וואַרניכט האָט זיך אומגעקעהרט צו זיין אומגליקליכער פרוי נאָך 12 יאָהר טראָגען די אַרעסטאַנטען קליידער.

נײַער פאָלקסבלאַט
3. אָקטאָבער 1926

דאס לאדזער לעבען

נײַער פאָלקסבלאַט
3. אָקטאָבער 1926

3 זונטאָג כה תשרי תרפ"ז	אָקטאָבער זון-אויפגאַנג 5.25 זון-אונטערגאַנג 5,28 לענג פון טאָג 13

1908.

ווער שטעלט זיך מאָרגען?

מאָרגען, מאָנטאָג, דאַרפן זיך שטע-לען אין דער פאָבאָר-קאָמיסיע די יונגע-לייט פון יאַהרגאַנג 1908, וועמענס פאַמיליען - נעמען ס'הויבען זיך אָן מיט די אותיות R.

וועלכע שטײַערן ווערען גע-צאָהלט הײַנטיגען חודש?

(ב) אין משך פון הודש אָקטאָבער ווערען געצאָהלט פאָלגענדע שטייערן:
פון 15. אָקטאָבער ביז'ן 15. נאָוועמ-בער צווייטע ראַטע פון גרונד-שטייערן פאַר'ן לויפענדען יאָהר; פון 15. ה. ח. — אומזאַץ-שטייערן (אַבראָטאָווי) פון דער צווייטער און ערשטער קאַטעגאָריע אין אינדוסטרי-שטייער — ערשטע און פינפטע קאַטעגאָריע; ביז'ן 20. ה. ה. — א העלפט פון די „זאַלימשקעס" פאַר'ן אינדוסטרי - שטייער פון אומזאַץ פאַר'ן 3. קוואַרטאַל 1926.

אויסער דעם, דאַרפן געצאָהלט-ווע-רען די שטייערן, אויף וועלכע דער פינאַנץ-אַמט שיקט צו איינמאָהנונגען.

לופט-פאָסט

פונקציאָנירט שוין.

(—) פון נעכטען אָן פונקציאָנירט די לופט-פאָסט צווישען לאָדז - ון וואַרשא, און לאָדז-קראָקע.

די בריף און פאַקעטען מיט דער לופט-פאָסט געהען אָפּ פון לאָדז קיין וואַרשאָ 9.45 און קיין קראָקע-8.45.

די בריף ווערען אָנגענומען דורך דער הויפט-פאָסט ביז 15 מינוט פאַר'ן אָפּפלי. ס'קאָסט: אַ געוועהנליכער בריף-40 גראָשען: 20 מיט פאָסט-מאַרקעס און 20-מיט לופט-מאַרקעס; אַ רעקאָמענדיר-טער בריף-70 גראָשען.

יקרות

געשטיגען אויף 3,3.

(ב) אויף דער נעכטיגער זיצונג פון ער שטאָטישער סטאַטיסטישער קאָמיס-יע איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז אין משך פון לעצטען חודש איז דער יקרות אין לאָדז געשטיגען אויף 3 פראָ-צענט מיט 3 צעהנטעל.

צום וואוקס פון יקרות האָט געווירקט אין דער ערשטער רייהע דאָס שטייגען פון מעהל, געבעקס און מילכוואַרג.

סוחרים-קלוב.

(—) ביים סוחרים-פעראיין (פיעטרי-קאָווער 73) ווערט געגרינדעט און אינ-גיכען געעפענט אַ סוחרים-קלוב, וועל-כער וועט האָבען לעזע-זאַלען, זאַלען פאַר פאָרלעזונגען, פערזאַמלונגען, אַ בופעט א. אַז. וו.

העברעאישע אָוענד - קורסען בײַ דער ציוניסט. אָרגאַניזאַציע.

די העברעאישע אָוענד-קורסען, ביי דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע, ווערען איצט רעאָרגאַניזירט. עס וועלען ווייטער געפיהרט ווערען די גרופען פאַר פאָרטגעשריטענע און אויך געעפענט ווערען נייע גרופען פאַר אָנפענגער. די איינשרייבונגען הויבען זיך אָן היינט.

די ביבליאָטעק „עבריה".

דער ציוניסטישער קאָמיטעט איז צו-געטרעטען צו פערפולקאָמען די העב-רעאישע ביבליאָטעק „עבריה", וואָס גע-פינט זיך אין ציוניסטישען ביוראָ, מיט די בעסטע אויסגאַבען פון דער העב-רעאישער ליטעראַטור ווי אויך צו פער-גרעסערן די אָפטיילונג פון די ביכער פאַר דער יוגענד.

טעקסטיל - אַרבייטער גרייטען זיך צו שטרייקען.

סכנה פון אַ'אַלגעמיינעם שטרייק אין לאָדז.

מאָרגען גיבען די אינדוסטריעלער די ענטגילטיגע תשובה.

(—) די לאַגע אין דער לאָדזער אינ-דוסטריע אין צוזאַמענהאַנג מיט די אַרויסגעשטעלטע הוספה - פאָדערונגען, איז נאָך אַלץ נישט קלאָר.

די אַרבייטער-פעראיינען האָבען נאָך אַ רייהע דעלעגאַטען - פערזאַמלונגען בע-שלאָסען, כדי אַרויסצוווייזען זייער גו-טען ווילען נישט צו דערלאָזען, אַז ס'זאָל קומען צו אַ שטרייק, — נעהמען זיי אָן דעם פאָרשלאַג פון אַרבייטס-מיניסטער וועגען אַנ'אַרביטראַזש.

אויף די דעלעגאַטען - פערזאַמלונגען האָבען די רעדנער אָנגעוויזען, אַז הגם זיי ווייסען, אַז אַן אַרביטראַזש קאָן בע-שליסען פאַר די אַרבייטער אַ מינימאַלע הוספה, ווילען זיי פאָרט ווייזען דער עפענטליכקייט, אַז אין היפוך צו די אינדוסטריעלער, וואַרפען זיי זיך אונ-טער דעם פאָרשלאַג פון אַרבייטס-מיניסטער.

אַז די אינדוסטריעלער באַגאַטעליזי-רען די אַרבייטער-פאָדערונגען און אפילו די פאָרשלאַגען פון אַרבייטס-מיניסטער, בעווייזט דער פאַקט, וואָס ביז נעכטען — ס'זענען פערהאַן וועגען דעם ידיעות — האָבען די אינדוסטריעלער נאָך נישט אָפּגעהאַלטען קיין שום זיצונגען און נישט בעהאַנדעלט די פראַגע וועגען אַנ'ענטפער.

דעריבער ווערען אין די אַרבייטער-פעראיינען געמאַכט שנעלע פאָרבערייטונגען צום צוועקמעסיגען שטרייק, וועל-כער וואָלט דאָס מאָל געווען דער שאַרפסטער ווי ווען-כ'איז.

צום שטרייק וואָלטען נעמליך צוגע-שטאַנען אויך די ביוראָ-אָנגעשטעלטע אין די פאַבריקען און די פאַבריקס-מייסטער, וועלכע האָבען אָפיציעל מיטגעטיילט די אַרבייטער-פעראיינען וועגען זייער גרייטקייט צו פערשטריי-קען גלייך מיט די אַרבייטער.

און כדי דער שטרייק זאָל זיין דער אויסדרוק פון'ם ווילען פון אַלע טעקסטיל-אַרבייטער ווערען איבער די פאַבריקען געמאַכט אַנקעטעס אין דער פאָרם פון אַ מין „פלעביסציט". אין אַלע פאַבריקען הערשט איבער [illegible] גע-וואַלדיגע אויפרעגונג געגען די פאַברי-קאַנטען און זייער שיקאַנירען די אַר-בייטער און דער שטרייק איז דעריבער אונפערמיידליך.

די לאָדזער טעקסטיל-פעראיינען האָ-בען זיך אויך פערשטענדיגט מיט די טעקסטיל-אַרבייטער-פעראיינען אין פאַ-ביאַניץ, זגיערזש, זד.-וואָליע, אַלעקסאַנ-דער און טאָמאַשאָוו, וועלכע האָבען זיך אויך ערקלערט גרייט צוצושטעהען צום שטרייק.

יעדענפאַלס—דאָס איז דער לעצטער בעשלוס פון די אַרבייטער און זייערע פיהרער-וואָרט מען נאָך ביז מאָרגען, מאָנטאָג, אין אויב ס'וועט נישט קומען קיין בעפרידיגענדער ענטפער פון די אינדוסטריעלער — יעדענפאַלס וועגען אַנ'אַרביטראַזש—וועט אויסברעכען דער אַלגעמיינער שטרייק אין דער טעק-סטיל-אינדוסטריע אין לאָדז און דער אומגעגענד.

* *

(—) אין זאַל פון „העלענאָוו" איז פאָרגעקומען אַ מיטינג פון די אַרבי-טער אַנגעשטעלטע אין די שטאָטישע אונטערנעהמונגען (טראַמוואַיען, מאַגיס-טראַט, גאַזאָווניע, עלעקטראָווניע א. א.).

אויפ'ן מיטינג איז אַרומגערעדט גע-וואָרען די פראַגע וועגען דעם לעצטען שטרייק, וועלכער איז ליקווידירט גע-וואָרען אַ דאַנק דעם צוזאָג פון די מאַסגעבענדע קרייזען, אַז די אַרבייטער-פאָדערונגען וועלען נאָכגעגעבען-ווערען.

ביז איצט זענען אָבער די פאָדערונ-גען נישט נאָכגעגעבען געוואָרען און די אַרבייטער ווערען ווייטער שיקאַ-נירט.

ס'איז אָנגענומען געוואָרען אַ רעזאָ-לוציע, אין וועלכער ס'ווערט אָנגעוויזען, אַז די שטאָטישע אַרבייטער דאַרפען אויסנוצען די איצטיגע אַקציע פון די טעקסטיל-אַרבייטער און ענערגיש פאָ-דערען, אַז די פאָדערונגען זאָלען זאָפ-ליך נאָכגעגעבען ווערען.

אין פאַל ווען דער טעקסטיל-שטרייק זאָל אויסברעכען, זאָלען די שטאָטישע אַרבייטער אויך פערשטרייקען, און אַזוי אַרום וועט דער שטרייק זיין מעהר אימפאָזאַנטער און צוועקמעסיגער.

מיליטער - דינסט.

ווען געהט מען דינען און ווי לאַנג דינט מען?

(ב) די מיליטער-מאַכט פיילט מיט, אַז די רעקרוטען פון די יאָהרגענג, וועלכע ווערען איצט אַריינגעצויגען אין מיליטער, וועלען טיילווייז זיך דאַר-פען צושטעלען צווישען 12 און 14 אָק-טאָבער, די איבריגע וועלען זיך דאַר-פען צושטעלען צווישען 17 און 19 מערץ.

די דינסט-צייט איז פעסטגעשטעלט געוואָרען אויף אַזאַ אופן:

פאַר פיעכאָטע, זשאַנדאַרמעריע, טאָ-באָר, אינטענדאַנטור און געזונדהייטס-דינסט — 18 חדשים אָהן הפסקה; אַרטי-לעריע (אויסער פערד-אַרטילעריע) — 18 חדשים; דערביי וועט אַ טייל, בע-פרייט ווערען נאָך 12 חדשים אויף 6 חדשים און דערנאָך וועלען זיי צו-דינען די איבריגע 6 חדשים; קאַוואַ-לעריע און פערד-אַרטילעריע— 26 חדשים; טאַנקען, אַעראָפּלאַנען, באַהן-פאָנאָרען, און קריגס-מאַרינע — 24 חדשים; אין דער גרעניץ-שוץ-קאָרפוס — 24 חדשים.

די מיליטער-פליכטיגע, וועלכע וועט לען זיך נישט צושטעלען אין דער גע-העריגער צייט וועט מען רעכענען די דינסט פון דעם טאָג, אין וועלכען זיי האָבען זיך צוגעשטעלט. בעזונדערס וועלען זיי געשטעלט ווערען פאַר אַ מיליטער-געריכט.

———

ערפאָלג פון לאָדזער סחורות אין אויסלאַנד.

עגיפטען, סמירנא, ענגלאַנד, רומעניען, שוועדען און נאָרוועגיען, ווילען פערטרעטונגען פון לאָדזער סחורות.

סאָוועטען ווילען ווידער מאַכען געשעפטען מיט לאָדז

(—) אַ רייהע לאָדזער פירמעס האָבען דערהאַלטען אָפּפערטען פון אַ רייהע פיר-מעס אין נאָרוועגיען, שוועדען, רומע-ניען, ענגלאַנד, עגיפטען און סמירנאַ, וועלכע ווילען איבערנעהמען פערטרע-טונגען פון לאָדזער סחורות.

(—) עהרענבכמען זענען געקומען קיין לאָדז פאָרשטעהער פון איינינע סאָוויע-טישע ווירטשאַפטליכע אָרגאַניזאַציעס, וועלכע האָבען אָנגעקניפּט בעציהונגען מיט די לאָדזער אינדוסטריעלער וועגען מאַכען האַנדעלס-טראַנזאַקציעס.

דאָס קומען פון די סאָוויעטישע האַנ-דעלס-פאָרשטעהער שטעהט אין צוזאַ-מענהאַנג דערמיט, וואָס „סאָוויעטאָרג" האָט בענייט די טעטיגקייט.

האַנדעלס-שעה'ן אויף די מערק

זענען נישט געענדערט.

(ש) אין צוזאַמענהאַנג מיט דער נאָטיץ, וואָס איז געווען געדרוקט וועגען די האַנדעלס-שעה'ן אויף די מערק, האָבען מיר בעקומען 'אויפקלערונג פון מאַ-גיסטראַט.

דער מאַגיסטראַט ערקלערט: די האַנ-דעלס-שעה'ן אויף די מערק קענען נישט פערקירצט אָדער פערלענגערט ווערען דורכ'ן רעגירונגס-קאָמיסאַר, נאָר דורכ'ן מאַגיסטראַט אָדער דורך דער וואָיעוואָדזטווע.

די האַנדעלס-שעה'ן בלייבען דעריבער די זעלבע ווי געווען.

———

אַנ'אַפּעריי מיט אַ טויט קינד.

ב.-שווינדעלט די לאָדזער קראַנקען-קאַסע.

(ב) די לאָדזער קראַנקען-קאַסע האָט ענטדעקט אַזאַ אַפערע: אַ געוויסער מיכאַלסקי, אַפּערזיכערטער אין דער קראַנקען-קאַסע, האָט מיטגעטיילט דער קראַנקען-קאַסע, אַז זיין פרוי האָט גע-בוירען אַ יונגעל, וואָס איז דערנאָך גע-שטאָרבען. די קראַנקען-קאַסע האָט דע-ריבער אויסגעצאָהלט מיכאַלסקי'ן לויה-אונטערשטיצונג.

שפּעטער האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז מיכאַלסקי'ס פרוי האָט דאָס קינד אַליין נישט געבוירען, נאָר זי האָט דאָס קינד גענומען ביי עפעס אַ מיידעל אין אַ ווערכנערין-קליניק.

די פראַגע האָט די קראַנקען - קאַסע איבערגעגעבען דער פּראָקוראַטור.

———

פאַר עפענען דאָס טויער 20 און 30 גראָשען.

(—) אויף דער לעצטער פערזאַמלונג פון פעראיין „לאָקאַטאָר" איז בעשלאָסען געוואָרען, אַז פאַר עפענען דאָס טויער זאָל מען צאָהלען: פון 11 ביז 1 — 20 גראָשען. פון איינס און ווייטער—30 גר.

די, וועלכע זענען בעשעפטיגט ביי נאַכט-אַרבייט דאַרפען גאָרנ'שט צאָהלען פאַר עפענען דאָס טויער.

דאָס בעשליסט „לאָקאַטאָר". אָבער וואָס זאָגען דערויף די סטרוזשעס?

היגיעניש-ווירטשאַפטליכע אויסשטעלונג

אינגיכען ווערט געעפענט די היגיע-ניש-ווירטשאַפטליכע אויסשטעלונג אויף אַל. קאָשטשושקי 73, 75, 77.

די אויסשטעלונג זאָגט-צו צו-זיין זעהר אינטערעסאַנט.

בעת דער אויסשטעלונג וועט דער דאָרפישער אָרקעסטער פון נאַמיסלאָוו-סקי געבען איינינע קאָנצערטען.

פון שקל-קאָמיטעט.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער שקל-אַקציע אָרדענט דער לאָדזער שקל-קאָמיטעט איין אין זאַל פון „פילהאַרמאָניע" דינ-סטאָג אַ גרויסען שקל-מיטינג מיט'ן אָנ-טייל פון דעפוטאַט יצחק גרינבוים.

פערהאַנדעלט בײַ דער אַרבייט.

(—) אין באַלוטער שעכט - הויז זענען ערב די צווייטע טעג יום - טוב פער-וואונדעט געוואָרען ביי דער אַרבייט די אַרבייטער: משה אַלטער ציממערמאַן, לייזער סאַבאַצקי, מרדכי פושעוואַזש-ניצקי און וואָלף בער זלאַטניצקי. די ערשטע דריי אין די הענד און דער לעצטער אין קאָפּ. די סאַניטאַרע אָפּ-טיילונג פון פלייש-אַרבייטער-פעראיין האָט די פערוואונדעטע ערטיילט די ערשטע הילף.

בײַ די קאָלאָניאַל - הענדלער.

אין פאָלקס - הויז (זאַוואַדזקא 5) איז פאָרגעקומען די אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון דער קאָלאָניאַל-סעקציע ביים צענט. קלייגה. פעראיין. דער פאָרזיצער ה' גאָסט-ליב גיט - אָפּ אַ באַריכט וועגען דער טעטיגקייט פון דער פערוואַלטונג און וועגען דער אַרבייט פון די שאַצונגס-קאָמיסיעס. נאָך לאַנגע דיסקוסיעס איז אָנגענומען געוואָרען די ערקלערונג פון ה' מ. באַלבערישסקי, אַז דער ה' ערליך, ג. וויצע פאָרזיצער פון דער קאָלאָניאַל - סעקציע, איז פאַר זיין אַנטי-געזעלשאַפטליכער טעטיגקייט צווי-שען די יודישע קליינהענדלער, אויס-געשלאָסען געוואָרען פון פעראיין.

מיליטער-געריכט

פאַר דעזערציע.

(—) נעכטען האָט דאָס היגע מילי-טערישע קרייז-געריכט בעטראַכט דעם פּראָצעס, וועלכער איז פערפיהרט גע-וואָרען געגען דעם סאָלדאַט בראָניסלאַוו טשעפּליכע פאַר דעזערציע און אַנדערע אַזעלכע נוצליכע מכשירים.

דאָס געריכט האָט איהם פער'משפט אויף צוויי יאָהר מיליטער-תפיסה.

קאָנצערט

פון ענאָן פעטרי.

היינט 4 נאָכמ. קומט-פאָר דער לאַנגע-ערוואַרטעטער קאָנצערט פון דעם בע-ריהמטען פיאַניסט-ווירטואָז ענאָן פעטרי.

מאָרגען, מאָנטאָג אין אָוענד קומט-פאָר דער קאָנצערט פון דעם בעקאַנטען דרעזדנער קוואַרטעט.

„אָוענד-גלאָקען"

א לאָדזער פילם.

די דירעקציע פון קינא „לונאַ" טיילט מיט, אַז דער לאָדזער פילם איז שוין פערענדיגט און טראָגט דעם נאָמען „אָוענד-גלאָקען".

די אויפפיהרונגען וועלען זיך שוין אינגיכען אָנהויבען און זאָגען-צו זיין זעהר אינטערעסאַנט.

נעפּסלט די וואַהלען צום לאָדזער שטאָדט-ראַט?

נעכטען האָט זיך אין די היגע אַר־בייטער קרייזען פערשפּרייט אַ קלאַנג, אַז דער העכסטער אַדמיניסטראַטיווער טריבונאַל אין וואַרשאַ האָט נאָך 3 יאָהר בּעפּסלט די וואַהלען צום לאָדזער שטאָדט ראַט. דער פּראָצעס פיהרט זיך זייט דער עקזיסטענץ פון איצטיגען שטאָדט-ראַט. צוליב דעם וואָס די דע־מאָלסדיגע וואַהל-קאָמיסיע האָט געפּסלט די ליסטע נומער 5. ביז איצט איז די ידיעה אָפיציעל נאָך נישט בּעשטעטיגט געוואָרען.

רעווינסאָן און וואָידיסלאַווסקי ווערען בּעפרייט אויף קויציע.

(–) די ה"ה לעווינסאָן און וואָידיס־לאַווסקי. וועלכע זענען לעצטענס בּעת זייער פּראָצעס וועגען אונטערצינדען דעם לאַגער אויף פּיעטריקאָווער 33, ווידער אַרעסטירט געוואָרען, זענען אויף דער אינטערווענץ פון די פער־טיידיגער אין אַפּעלאַציע-געריכט, ווידער בּעפרייט-געוואָרען אויף קויציע.

„קולטורא“

נייע פרויען-גימנאַזיע.

דעם 4-טען אָקטאָבער. עפענט זיך אויף פּיעטריקאָווער 85 אַ נייע פרויען־גימנאַזיע אונטער דער לייטונג פון ה' וויעזשביצקי. די גימנאַזיע האָט זיך גע־שטעלט פאַר אַ ציל מעגליך צו מאַכען די עלטערן צו בילדען זייערע קינדער וועלכע קענען נישט צאָהלען קיין גרויסען אָפּצאָהל. די יודישע שילער און שילע־רינס וועלען קענען פייערען שבת.

בּיי די לוין וועבער.

פערגאַנגענע וואָך איז אין לוין־וועבער-פעראיין פאָרגעקומען אַ פער־זאַמלונג, ס'איז בּעשלאָסען געוואָרען צו פאָדערן בּיי די פאַבּריקאַנטען אַ העכערען לוין אויף אַלע אַרבּייט, און גלייך אַרויסצושיקען די פאָדערונגען צו די פאַבריקאַנטען.

אַ גרויסע פערבּיטערונג האָט אַרויס־גערופען, וואָס די פאַבּריקאַנטען ווילען נישט פערזיכערען די וועבער אין דער קראַנקען-קאַסע. ס'איז בּעשלאָסען גע־וואָרען אויפצופאָדערן די פערוואַלטונג, דאָס זיי זאָלען די מיטגלידער איינ־שרייבּען אין דער קראַנקען-קאַסע דורך דעם פעראיין אויף דעם חשבּון פון די אַרבּייטסגעבער.

אַ גנב

אין פּאָניאַטאָווסקי-פּאַרק.

(:) איז זיך געזעסען אין פּאָניאַטאָוו־סקי-פּאַרק אַ פרוי מיט אַ קינד און גע־הייסען דאָס קינד זיך שפּילען.

האָט זיך אָבּער דוקא דעם קינד פער־וואָלט זיך שפּילען מיט דער מאַמעס בּייטעלע. האָט עס זיך אָבּער אַזוי לאַנג געשפּילט, ביז צום קינד איז צוגעקומען עפּעס אַ חברה'מאַן און אַרויסגעריסען דעם בּייטעל.

פּאָליציי האָט דעם חברה מאַן גע־כאַפּט און ס'האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז ער הייסט יוזעף מערטער. ער איז אַרעטטירט

וועגען דייטשען טעאַטער אין לאָדז.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם אינטער־וויאו מיט'ן דירעקטאָר ס. קופּערמאַן, וואָס איז געווען געדרוקט אין אונזער צייטונג, האָט דער דירעקטאָר פון דייטשען טעאַטער אונז צוגעשיקט אַן ערקלעהרונג, אין וועלכער ער שרייבּט, אַז ס'איז נישט ריכטיג, דאָס דער קאָנ־טראַקט מיט'ן דייטשען טעאַטער איז בּטל. דער קאָנטראַקט איז נאָך אין קראַפט.

אונטערן צוג

זיך אַרונטערגעוואָרפען.

(–) אונטער'ן צוג וואָס איז געגאַנ־גען פון טשענסטאָכאָוו קיין לאָדז האָט זיך אַרונטערגעוואָרפען דער 28-יעהרי־גער עדוואַרד פּיוואָוואַרטשיק.

די סיבה פון זעלבּסטמאָרד איז – פאַמיליען-סכסוכים.

מאַגיסטראַט נעגעז די עלעקטראָווניע

מ'וויל נישט דערלאָזען דעם יקרות פון עלעקטרישען שטראָם.

אויף דער לעצטער זיצונג פון מאַגי־סטראַט-פּרעזידיום איז בּרייט דעבּאַטירט געוואָרען די פראַגע וועגען די לעצטע העכערונגען פון עלעקטרישען שטראָם, וואָס די עלעקטראָווניע האָט געמאַכט.

ס'איז בּשלאָסען געוואָרען ענערגיש צו פּראָטעסטירען געגען דער העכערונג און אָננעהמען מיטלען, אַז דער פּרייז פון שטראָם זאָל צוריק בּיליגער ווערען.

*

אויף דער לעצטער פערזאַמלונג פון די אַקציאָנערען פון דער לאָדזער עלעק־טראָווניע, האָט דער דעלעגאַט פון לאָדזער מאַגיסטראַט וויצע-פּרעזידענט וואָיעוואָדסקי פאָרגעשלאָגען נידריגער צומאַכען דעם פּרייז פאַר שטראָם און לייכצייטיג אויסשטרייכען פון בּודזשעט די הכנסה פון דער העכערונג.

דער פאָרשלאַג איז דורכגעפאַלען.

וויצע-פּרעזידענט וואָיעוואָדזקי האָט דעריבּער אַריינגעטראָגען אַ וואָטום-סע־פּאַראַטום און ערקלערט, אַז דער מאַ־גיסטראַט זאָגט זיך נישט אָפּ פון דער פאָדערונג, אַז די העכערונג פאַר'ן עלעק־טרישען שטראָם זאָל אַראָפּגענומען ווע־רען.

זי איז אַדינסט

אַ... אַשותּה'טע צו די שטוב-זאַכען.

(ל) בּיי ה' שמעון גרינבּערג (ווסכאָד־ניאַ 67) האָט געדינט די 25-יעהריגע מאַריאַננאַ פּיוואָרסקאַ.

פון דער צייט אָן, וואָס מאַריאַננאַ איז אָנגעקומען, האָט בּיי ה' גרינבּערג אָנגעהויבען פערשוואונדען ווערען פער־שידענע שטוב-חפצים.

ס'האָט געדויערט אַזוי-לאַנג און אַזוי בּרייס, בּיז עהערנעכטען, ווען ה' גרינ־בּערג איז געגאַנגען צום דאָוונען, האָט ער געטראָפען זיין דינסט אַראָפּגעהען פון די טרעפּען מיט אַ קויש אָנגעפּאַקט מיט פערשידענע זאַכען.

מאַריאַננאַ איז מיט'ן קויש זאַכען אָפּגעפיהרט-געוואָרען אויף דער פּאָלי־ציי, וואו ס'איז צונויפגעשטעלט-געוואָ־רען אַ פּראָטאָקאָל.

דאס געשפּרעך פון טאג

וועט זיין דער ראָמאַן, וועלכער הויבּט זיך די טעג אָן צו דרוקען אין

„נייעם פאָלקסבּלאַט“

שפּאַנענד פון ערשטען אָפּשניט בּיז צום לעצטען.

אמוזאַנט,

בּעלעהרענד,

פיקאַנט.

וועגען קריזיס אין ארץ-ישראל.

ד"ר ראָזענבּלאַט'ס בּעריכט פון דער זיצונג פון אַקציאָנס-קאָמיטעט.

אין לאָקאַל פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע איז פאָרגעקומען אַ פער־זאַמלונג, אויף וועלכער דער מיטגליד פון ציוניסטישען אַקציאָנס - קאָמיטעט דעפּ. ד"ר א ראָזענבּלאַט האָט אָפּגעגע־בּען אַ בּעריכט פון דער לעצטער סעסיע פון אַקצ. קאָמיטעט.

– עס איז מערקווירדיג, הייבּט אָן דער רעדנער, וואָס דער גורל פון אויפבּוי פון דער נאַציאָנאַלער היים פאַר'ן יודישען פאָלק, דעם נישט גע־דולדיגען „עמא פּזיזא“, האָט זיך צוזאַ־מענגעטראָפען מיט די אינטערעסען פון דעם קאָלטען און אויסגערעכנטען ענגלישען פאָלק. ענגלאַנד, אַלס ערפאַה־רענדע קאָלאָניזאַציע-מאַכט האַלט, אַז דאָס קאָלאָניזירען אַ לאַנד מוז צוגעהן לאַנגזאַם און מיט אויסגערעכנטע שריט און זי פערשטעהט דעריבּער נישט אונ־זער אונגעדולדיגקייט. אַנדערע פעלקער, וואָס האָבּען אַ גרויסע קאָלאָניזאַטאָרישע פערגאַנגענהייט, זענען פּשוט ערשטוינט פון אונזערע לייסטונגען אין א"י. די אַלגעמיינע פּאָליטישע לאַגע פון דער ציוניסטישער בּעוועגונג איז אַ צופרי־דענשטעלענדע. אַפילו פראַנקרייך, וואָס איז פריהער געווען פיינדליך גע־שטימט צום ציוניזם, ווייזט לעצטענס אַרויס גרויסע סימפּאַטיעס און בּעמיהט זיך אַפילו צו געווינען די יודען פאַר קאָלאָניזאַציע פון סיריען, זעהענדיג אין די יודען אַן עלעמענט, וואָס העלפט צו דערהאַלטען די רוה און אָרדנונג. אויך מצד איטאַליען איז נישטאָ קיין געגנערשאַפט.

די בּעציהונג פון אַלע אַנדערע לענ־דער איז דורכאויס אַ גינסטיגע. אין ענגלאַנד פיהרט די פּאָליטישע אַרבּייט פּראָפ. וויצמאַן אַליין. די אַרבּייט אויפ'ן פאָרום פון דער פעלקער-ליגע, וועלכע ווערט אָנגעפיהרט דורך ד"ר יאַקאָבּ־זאָן, האָט אויך געבּראַכט גינסטיגע רע־זולטאַטען. די אַרבּייט פון דער א. ק. סעסיע איז געפיהרט געוואָרען אין אַ ערנסטע שטימונג, אונטערן צייכען פון דער איצטיגער לאַגע אין א"י. עס האָט אויסגעזעהן ווי אַלע פראַקציעס און ריכטונגען האָבּען אָפּגעשטעלט די קאַמ־פען צווישען זיך. אַלע האָבען פערשטאַ־נען, אַז ראשית-כל מוזען דערהאַלטען ווערען די שוין-עקזיסטירענדע לאַנד־ווירטשאַפטליכע ישובים, וועלכע בּילדען דעם יסוד פאַר דעם אויפבּוי פון דער נאַציאָנאַלער היים אין א"י. דעריבּער בּילדעט טאַקע די גרעסטע פּאָזיציע פון בּודזשעט אויך דאָסמאָל – די לאַנדווירט־שאַפטליכע קאָלאָניזאַציע, ווייל עס וואָלט בּעדייט אַן'אומגליק ווען מ'וואָלט געדאַרפט צומאַכען כאָטש איין קאָלאָ־ניע אָדער קבוצה. די צווייטע פּאָזיציע פערנעהמט דאָס שול-וועזען שפּעטער דאָס סאַניטאַר - וועזען. די „הדסה“, אַ דאַנק איהר טעטיגקייט איז כמעט געגצליך פערשוואונדען געוואָרען די טראַכאָמע אין א"י. עס איז אויך ענד־גילטיג רעאַליזירט געוואָרען דער בּע־שלוס פון לעצטען קאָנגרעס צו עפענען אַ אינדוסטריע-באַנק. עס איז אויך בּע־שלאָסען געוואָרען צו עפענען די הי־פּאָטעקען-בּאַנק.

די זיצונג האָט זיך פערנומען מיט דעם פּראָבּלעם צו שאַפען אַ יודישע מעהרהייט אין א"י. ד"ר רופּין האָט רעפערירט זיין פּראָיעקט, לויט וועלכען עס איז מעגליך אַריינצובּרענגען אין 30-40 טויז. אייגוואַנדערער יעהרליך אונטער געוויסע בּעדינגונגען, אַזוי אַז אין משך פון 10 יאָהר זאָל צוזאַמען מיט דעם נאַטירליכען צוואוקס פון דער יודישער בּעפעלקערונג געשאַפען ווערען אַ יודישער מעהרהייט אין לאַנד. צו דעם צוועק איז נויטיג אַ סומע פון 10 מיליאָן פונט שטערלינג.

דער א. ק. האָט זיך גאַנץ ערנסט פערנומען מיט דעם איצטיגען מצב אין א"י, דער קריזיס וואָס הערשט איי־גענטליך הויפּטזעכליך אין תּל אביב,– ווייל אין ירושלים און אין די קאָלאָ־ניעס איז ער כמעט אינגאַנצען נישט צו בּעמערקען,– איז אַ רעזולטאַט פון דער צו גרויסער עמיגראַציע. קיין שום לאַנד האָט נישט די מעגליכקייט אויפ־צונעמען מיט איין מאָל אַזאַ שטאַרקע עמיגראַציע, בּפרט אַזאַ לאַנד ווי ארץ־ישראל. דער קריזיס איז דעריבּער אַ נאָרמאַלע ערשיינונג, „אַ נאָרמאַלער צושטאַנד“– ווי אוסישקין האָט זיך אויס־געדריקט, וועלכער מוז זיך איבּערחזר'ן אַזוי לאַנג ווי דאָס לאַנד וועט נישט זיין נעהעריג פאָרגעבּרייט.

דער געוועזענער נציב העליון פון א"י, הערבּערט סאַמועל, וועלכען מ'קאָן דאָך געוויס האַלטען אַלץ קאָמפּעטענטע פּערזענליכקייט, איז איבּערצייגט, אַז דער קריזיס וועט ליקווידירט ווערען אין משך פון אַ האַלבּ יאָהר.

צום סוף ענטפערט ד"ר ראָזענבּלאַט די אָפּאָנענטען.

ספּאָרט.

„מכבי“ (קראָקע) – „הכח“ 0:4 (0:2)

דער נעכטיגער מעטש צווישען די מאַנשאַפטען האָט זיך פערענדיגט מיט אַ נצחון פון „מכבי“ אין פערהעלטניש 4 געגען 0. דאָס שפּיל פון בּיידע צדדים איז געפיהרט געוואָרען מיט גרויס אַמ־ביציע און האָט פאַלשטענדיג בּעפרידיגט די צושויער. אַ גענויער בּעריכט מאָרגען.

„הכח“ II – „טוריסטען“ III 5:0

וואַרשאַ, 2. (טעלעפאָניש). דער מעטש צווישען לאָדזער „הכח“ און וואַר־שאָווער „מכבי“, וועלכער איז פאָרגע־קומען דאָנערשטאָג האָט זיך געענדיגט מיט אַ זיג פון 2:1 פאַר „מכבי“.

„מכבי“ (קראָקע) – „טוריסטען“.

דער דאָזיגער מעטש, וועלכער וועט פאָרקומען היינט, האָט אַרויסגערופען אַ גרויסען אינטערעס. „מכבי“ וועט שפּי־לען אין פולען קאָמפּלעט.

דאַגעגען „קראַקאָוויאַ“, וועלכע שפּילט היינט מיט „ל.ק.ס.“, קומט מיט אַ זעהר אָבּגעשוואַכטער מאַנשאַפט.

„חשמונאי“ – „פּאָליציייאישער פוסבּאַל קלוב“ 3:4 (2:2)

דער נעכטיגער פוסבּאַל-מעטש צווי־שען „חשמונאי“ און „פּאָליצייאישען פוס־בּאַל-קלוב האָט זיך פערענדיגט מיט 3:4 לטובת „חשמונאי“.

בּיז דער העלפט איז דער רעזולטאַט געווען 2:2: ריכטער-ה' קאַשעלסקי.

„בּר-כוכבא“

ציקליסטען-סעקציע.

היינט, דעם 3 טען אָקטאָבּער 9 פריה קומט פאָר אויף דעם שאָסע לאָדז־קוראָוויצע צוויי ציקליסטען-געיעגען: 40 קלמ. וועגען דער מייסטערשאַפט פון „בּר-כוכבא“, 10 קלמ פאַר טוריס־טען.

דער אַרויספאָהר פון קלוב קומט פאָר האַלבּ 9 פריה.

פון יודישען טעאַטער.

די פאָרשטעלונגען אין יודישען טע־אַטער געהען כסדר מיט גרויס ערפאָלג.

די יום-טוב פאָרשטעלונגען זענען אַדורך בּיי איבּערפולטע זאַלען און דאָס פּובּליקום האָט הילכיג אַפּלאָדירט.

היינט ווערט געשפּילט די אויסגע־נומענע אָפּערעטע „די רומענישע חתונה“.

ליטעראַרישעס.

ס'איז אַרויס פון דרוק „דאָס קינד“ נ. (31) 7.

צייטשריפט געווידמעט די פראַגען פון קינדער-שוץ און ערציהונג

אונטער דער רעדאַקציע פון ד"ר מ. פּעקער מיט פאָלגענדען אינהאַלט:

א. מעלדונגען: פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע.

ב. ווידעראַמאָל וועגען פילאַנטר. און זעלבּסט-הילף – ד"ר מ. פּעקער

ג. אַ פּאָר ווערטער וועגען קינדער־ערציהונג. ג. ק.

ד. די נשמה פונ'ם יתום, ק. ג. פּעטערס

ה. די געשלעכטליכע אויפקלערונג פון קינדער – ד"ר י. ק. פרידיונג.

6. פון דער פּעדאַגאָגישער פּראַקטיק:

א. די ערשטע טריט פון קינד און שול – ק. מאַלאָדאָווסקאַ

ב) שולען פאַר בּעגאַבּטע קינדער – נ. העכט.

ג) משומדים אַלס יודישע דערציער, X.

7. פּראַקטישע מעדיצינישע עצות:

א) וואָס דאַרפען די עלטערן וויסען וועגען דער שקאַרלאַטין-קראַנקהייט – ד"ר מ. ב.

ב) אויפרוף פון „טאָז“.

ג) האָבּער-מעל אַלס דערנערונג בּיי שקאַרלאַטין.

8. נאָטיצען.

פּרייז 50 גר. צו בּעקומען אין די גרעסערע בּוכהאַנדלונגען.

פון דער פאָלקס-פּאַרטיי.

אין פאָלקס-הויז איז פאָרגעקומען די אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון דער יודישער פאָלקס-פּאַרטיי אונטער'ן פאָרזיץ פון אַדוו. ווייצמאַן. נאָך אַ לענגערע דיסקוסיע האָט די אַלגעמיינע פערזאַמלונג בעשטעטיגט די טאַקטיק פון דער לאָדזער עקזעקוטיווע פון צ. ק. פון פּאַרטיי און אויפגעפאָדערט איהר ווייטער צו פיהרען די אַרבייט און דער זעלבער ליניע. ס'איז אויך אויסגעקליבען געוואָרען אַ קאָמיסיע פון די ה"ה: האַמבורגער, טילער, גרינשפּאַן, וואָלקאָוויטש, ראָזענבלאַט און פרל. יאָסקאָוויטש, וועלכע דאַרפען אָנפיהרען מיט דער גאַנצער אָרגאַניזאַציאָנעלער-פּאַרטיי-אַרבייט סיי אין שטאָדט, סיי אין דער פּראָווינץ.

יורידישע עצות.

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" אַנטוואָרטען אויף יורידישע אַנפראַגען, וואָס ווערען צוגעשיקט נאָר שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופּאָן.
יורידישע אָפּטיילונג
פון „נייעם פאָלקסבלאַט"

בײַם דערלאַנגען אַן אָנפראַגע אויף אַ יורידישע עצה דאַרף צוגעלעגט ווערען דער קופּאָן מיט דער דאַטע פון טאָג, ווען די אָנפראַגע ווערט אַריינגעגעבען. אויף אָנפראַגען אָהן קופּאָן וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 27. סעפּטעמבער 1926.

2142. בע.
אַלע פּערזאָנען, וועלכע ווערען אָנגעגעבען אין דער בקשה אַלץ אייגס צו איהר וועגדעס קענען זיי אייער פּרעטענציע, אָדער רופט אַרויס אַלס עדות מוזען אונבעדינגט בעצייכענט ווערען מיט זייער פולען נאָמען און נישט מיט איניציאַלען.

2143. ש. בלאַנ-ס.
אויב די פרוי קאָן בעווייזען, אַז דעם מאַנס אויפפיהרונג מאַכט איהר אונמעגליך דאָס צוזאַמענוואוינען מיט איהם, קאָן זי איהם פערלאָזען. דורך דעם פאַקט פון פערלאָזען דעם מאַנס הויז, פערלירט זי נאָך נישט דאָס רעכט צו מאָהנען ביי איהם אַלימענטען.

2144. אַ לעזער פון נומר 17.
עס דראָהט דעם שולדיגען מינדעסטענס 1 יאָהר. דאָס בעקומען דורך דער צייט די בירגערשאַפט פון אַן אַנדער מלוכה ענדערט נישט די רעכטליכע לאַגע פון בעשולדיגטען.

2145. אַ יורש פון פּאָלוּרניאַוואָ.
דער יורש דאַרף זיך נישט בעמיהען אַז דער מאַדעק זאָל געשלאָסען ווערען עס איז גענוג, אַז ער זאָל מעלדען וועגען זיין רעכט אויף דער ירושה.

2146. ג. גראָסמאַן.
ביידע צדדים דאַרפען זיך ווענדען מיט אַ בקשה אין געריכט, אַז זיי ווילען זיך גוטוויליג אויסגלייכען. פאָרמעל דאַרף דאָס געריכט זיי שפּעטער רופען און זיי מוזען פּערזענליך בעשטעטיגען דעם דאָזיגען אומשטאַנד. דאָס אויסגלייכען קאָן זאָגאַר פאָרקומען אין געריכט ביי פּערמאַכטע טירען.

2147. אַ לעזער פון זגעזשער 76.
דאָס בלויזע פערפיהרען אַ פּראָצעס קענען די עדות פאַר פאַלש שווערען גיט נאָך נישט אייך קיין רעכטליכען גרונט אויף אַ רעוויזיע פון פּראָצעס. איהר קאָנט ערשט דעמאָלט אונטערנעהמען אַזאַ אַקציע, ווען דער פּראָצעס געגען די עדות האָט זיך שוין געענדיגט און זיי זענען לויט אַ גערעכטקרעפטיגען ווערדיקט פערמשפט געוואָרען פאַר פאַלש שווערען. וועגען אַ רעוויזיע פון פּראָצעס מוז מען זיך ווענדען אין העכסטען געריכט דורך דער פערמיטלונג פון פּראָקוראַטור-אַמט ביים קרייז-געריכט.

2148. י. ה-וס.
אַלע סכסוכים וועגען זעמטליכע רעכט בנוגע אומבעוועגליך אייגענטום, ווי אויך אַלע סכסוכים וועגען פּריווילעגיעס, ערפינדונגען און אויטאָר-רעכט אינטערליגען דער יורידיקציע פון קרייז-גע ריכט.

2149. י. ח. און אַנדערע.
מיר האָבען שוין נישט איינמאָל ערקלערט, אַז די פּערזאָנען, וועלכע בעקומען אויף דער פּאָבאָר-קאָמיסיע די קאַטעגאָריע C ווערען נישט אַריינגעצויגען אין אַקטיווען דינסט און אויך נישט פערעכענט אין רעזערווע נאָר אין לאַנד-שטורם, זיי ווערען אויך נישט גענומען אויף איבונגען.

2150. אַ לעזער פון סטאַזשאָלנע גאַס.
דער אומשטאַנד, וואָס דער בעטרעפענדער פּערזאָן האָט דורך דער צייט

זאַל פילהאַרמאָניע, נאַרוטאָוויטשאַ 20

לעצטע פאָרשטעלונג! לעצטער אויפטריט!
פון די גאַסטראָלען פון לאָדזער ליבלינגס-אַרטיסטען פרוי

חנה לערנער, שלמה קוטנער, דוד זיידערמאַן, מ. הילסבערג

היינט, זונטאָג, 8.45 אין אָוועגד ווערט געשפּילט די קאָמישע אָפּערעטע אין 4 אַקטען די

"פּמענישע חתונה"

ראָל מאַטעע—ש. קוטנער, דבורה-ח. לערנער, ישראל-ד. זיידערמאַן.

גאַרדעראָבע פריי! גאַרדעראָבע פריי!
כאָר און אָרקעסטער אונטער דער לייטונג פון דוד ביינעלמאַן.

בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע. 1245

בעקומען די פאַלעסטינאַ בירגערשאַפט בעפרייט איהם נישט פון דער פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר דער דראָהענדער שטראָף.

2151. ש. ש-ן.
ביי וואוינונגען ביז 4 צימערן גילט איבערהויפּט נישט קיין קאָנטראַקט.

רעדאַקציאָנס-קאָלעגיום:
מ. בראָדערזאָהן, ל. בראָנש, ח. י. בריזטאָווסקי, ב. זיננער
פעראַנטוואָרטל. רעד.: ח. קויפמאַן.
אַרויסגעבער: פערלאַג „נייער פאָלקסבלאַט", פּראָדוציר-קאָאָפּעראַטיווע מיט פאַי-האַפטונג.

זאָל גאַנץ לאָדז וויסען, אַז
געבעטע שטיהל
פון אייגענער טישלעריי, פערשידענע פאַסאָנען, אויך
זעמטליכע טאַפּעצירער-אַרבייט, ווי: מאַטראַצען,
קאָזעטקעס, אָטאָמאַנס, רונדע טישלען. נאַנדאַלקאָס. אַזוי נור
צו בעקומען אַמביליגסטען מיט די בעסטע בעדינגונגען ביי
י. א. וואַשעבאָווסקי,
10 נאַוואָמיעסקאַ 10.

אויפ'ן ווינטער-סעזאָן
עמפּפעהל איך די ערשט אָנגעקומענע נייעס-מאָדערנסטע
דאַמען = סחורות
וואָלענע און זיידענע. 1252 קאָנקורענץ-פּרייזען.
פאַר בעאַמטע פערקויף אויף בעקוועמע בעדינגונגען.
I. Pisterman, Piotrkowska 29.

וויכטיג פאַר די ה"ה פאַבריקאַנטען!
די איבעראַל בעוואוסטע שוסטעריי „REKORD"
wł. L. TALER, Główna 36, telefon 50-42
פיהרט אויס אַלערלייא אַרבייטען און רעפּעראַטורען אויפ'ן אָרט און צו יעדער צייט. 1248 קאָנקורענץ-פּרייזען.

50 זל. בעלוינונג!
עס זענען פערלוירען געוואָרען 2 וועקסלען: איין וועקסעל אויף 165 זל. אויסשטעלער ס. קאָיאַוסקי אַסטראָוו, צאָהלבאַר ד. 10/XII 26 אָרדרע א. קאַלינסקי, דער צווייטער וועקסעל אויף 300 זל. צאָהלבאַר אין אַסטראָוו ד. 15/XII 26. עס ווערט געוואָרנט די פערלוירענע וועקסלען אַקצעפּטירען, געגען די איבערגעבער, מאַהנונג עווענטועל צו קאַזאַקאָווסקי און ראָזשאַנער, נאַוואָמיעסקאַ 1. די וועקסלען ווערען ערקלערט פאַר אונגילטיג.

צוריקגעקעהרט
Dr. Michał Eliasberg
(כירורג)
1242 פּיעטריקאָווער גאַס 66
אָנ אין דער וואָכענטאָג, בזשנאָנקע 11 פון 1 ביז 2 און 8 ביז 9.

העבאַמע
אין קראַנקען-קאַסע און פּריוואַט געוועזענע 46 קאָנסטאַנטינער 46
וואַנשאַוויטש.

אכטונג! אין מיין ווערקשטאַט פאַר
פּירוש-ער
מיט אַלע אייגענע אַרבייטען נור אין אייגענער ווערקשטאַט.
צו בילינע פרייזען און גוטע בעדינגונגען.
מ. שאַליט, פּעטריקאָווער 33

אונזער חבר, דעם דיכטער א. לעיעלעס (ע. גלאַנץ)
אין אַמעריקאַ דריקען מיר אויס דעם טיפסטען מיטגעפיהל צום טויט פון זיין מוטער
חישא גאָלדאַ
רעדאַקציע „נייער פאָלקסבלאַט".

דעם חשוב'ן ה' עוזר גלאַנץ דריקט אויס איינפיהלזאַמען בייליד צום טויט פון זיין פרוי
חישא גאָלדאַ
די פאַמיליע פוקס.

מעבעל
דאַמפּפּעלמ-איינריכטונגען ווי אויך עגצעלע מעבעל מען אַלע ביי די עלטסטע סאָלידע פירמע
I. M. TERKELTAUB
12 NARUTOWICZA 12
— Tel. 34-18 —
w podwórzu.
ווייל דאַרט איז די בעסטע אויסאַרבייטונג!
די ביליגסטע פרייזען! בעקוועמסטע בעדינגונגען!

אנגעוועלב
מיט ווערקשטאַט פון שטאָט מיט 2 גרויסע שוישפענסטער, מיט 8 אַ ל ע ר פּ ר ע ר צו פערקויפען, פּעטריקאָווער 13 שענקעוויטש
פערצער קאַלאַניאַל-געוועלב. 1244

איך שרייב
ביטעס אין געריכטען, מלוכה-ביוראָ, קאָמונאַלע, אויסלאַנדישע ביוראָ פאַר העגדעל-אויספאָרשען "ARGUS"
פּעטריקאָווער 90
קעבעטע אָפיציגא 1-טער שטאָק.
סאָלידע אויספיהרונג.

Dr. D. KAMELHAR
powrócił
chor. wewn.
ul. 6 Sierpnia 10
tel. 44-03
przyjmuje 9-11, 1-3, 7-8

Dr. med.
JÓZEF SZWAJCER
פּרויען-קראַנקהייטען
פּאָמאָרסקאַ 7 טעל. 27-84
צוריקגעקומען.

אַ ניי ער
ווערט געזוכט
ביי ס. ל. י. נ. מ. א. נ.
פּעטריקאָווער 84

עמטשינצע פּאַרקימעג-דע קראַנקע — POMOC
פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען און דענטיסטען. קאַבינעט: אויף אַלעקסאַנדראָווסקאַ 8 (רוג נאַוראָטשער). טעלעפאָן 129.

ד"ר פאַקשאַנסקי ד"ר מאַרגאַנסקי	9—8 און 4—5 2—1	כירורגישע קראַנקהייטען
ד"ר שיפּרים ד"ר ליכטענשטיין	11-9 און 12-2 5—3	אינערליכע קראַנקהייטען
ד"ר לאַנדאַו	7—6	נערווען-קראַנקה.
ד"ר הערשפינקעל פּרט"ר ליכטענשטיין	11—9 6—4	קינדער-קראַנקהייטען
ד"ר האַמער ד"ר ראַסאַלאָווסקי	1—12 3-2 און 7-6	פרויען-קראַנקה. און אַקושעריע
ד"ר קרינסקאַ ד"ר לעווקאָוויטש	1—11 6—5	הויט- און מענער-רישע-קראַנקה.
ד"ר קלאַטשקאַ	11-9 און 5-3	נאָז, האַלז, אויערן
ד"ר שפּאַראַנסקאַ	1-12 און 5-3	אויגען-קראַנקה.
ד"ר גאַרעוויטש		רענטגענאָלאָג
דענטיסטען: פּאָנעס יאַנקאָווסקאַ פילצאַקאַ שניידער	10½—8 2—10½ 6—2 8—6	ציינער- און מונד-קראַנקהייטען

עלעקטריזיר- און ליכט-היילונגס-קאַבינעט, קוואַרין-לאַמפּע, עלעקטראָליזאַציע, נאַכט-דיזשורען, ברוקען, גאָלד-קראָנען און קינסטליכע ציינער.
איינשפריצונגען געגען שקאַרלאַטין.

Pokój
mały, umeblowany, z niekrępującem wejściem, poszukiwany. Oferty z podaniem żądanej opłaty miesięcznej należy składać w admin. niniejszego pisma dla „ABC",

אַרכיטעקטאָנישע
און בוי-ביוראָ
עקספּערטיזע אויס פלענער און קאָסטענאַנשלעגע
Piotrkowska 73, tel. 2-94.

Dr. J. HERSZFINKIEL
Zawadzka 5, tel. 11-87.
ספּעציאַליסט פאַר קינדער-קראַנקהייטען
איז צוריקגעקעהרט.

TEATR-ŚWIETLNY
„NOWOSCI"
Piotrkowska, róg Głównej

היינט! גרויסער שלאַגער-פילם! היינט!

דער „פּאַריזער שמאַטע קלויבער"

אָדער: „דאָס פערברעכען ביי דער סעקוואַנע"

דראַמע אין 8 אַקטען מיט אַ פּראָלאָג לויט דעם בעוואוסטען מייס־טערווערק פון Feliks Pyat אין די הויפּטראָלען דער גאָניאַלער MIKOŁAJ KOLIN דער אונפערגעסליכער העלד פון בילד „דער זינגער וועג פון אַן אַנשטענדיגער פרוי". אויך די וואונדערב. HELENA DARLY

אויסערן פּראָגראַם: אַ קאָמעדיע אין 2 אַקטען. – באַמערקונג: אויפ׳ן ערשטן סעאַנס דינען די פּרייזן פּאַרטער 30 גר., 50 גר., 75 גר. און 1 זל.

בעקאַנטמאַכונג.

די בעוואוסטע וואַרשאַווער פירמע א. ג. J. KRZYPOW האָט ערעפענט –:– אין –:–
לאָדז, 16 בענעדיקטאַ 16

אַ מעבעל-לאַגער

קויפט און פערקויפט אַלערליי מעבעל, דיוואַנעס, ניי מאַשינען. ווי אויך גאַרדעראָבען, אַנטיקוואַן פעלצען. כ׳קויף פּיאַנינאָס, און כ׳צאָהל די העכסטע פּרייזן קומט און איבערצייגט אייך
687

Piotrkowska 7 I. FIJAŁKO יובילער
– Telefon 31-46 –

עמפּפעהלט דער געעהרטער קונדשאַפט אַלערלאַרט בּיזשוטעריע ווי אויך אַ גרויסען און סוואָהל פּרעציזירטע וויינערלעך. בעקוועמע בעדינגונגען! צוגענגליכע פּרייזען! כ׳קויף און צאָהל דעם פּולען ווערט פאַר גאָלד, זילבער, דימאַנטען, בריליאַנטען, פּערל און לאָמבאַרד-קוויטעס.
1133

ביטשריפטען-ביוראָ
64 Biuro Próśb J. FAYL
פּעטריקאַווער

ערלעדיגט אַם בעסטען
ביטשריפטען, קלאַגען, רעקורסען, אַפּעלאַציעס, אַפּעלאַציעס
ספּעציעל: שותּפות-אַקטען
אין בעזעצונגען אין שפּראַכען: 677
פּויליש, רוסיש, דייטש, פראַנצויזיש, ענגליש, איטאַליעניש, יודיש און העבּרעאיש אויך אַלע שריפטליכע און בוכפיהרונגס-זאַכען.

עדער איינציגער האָט זיך איבערצייגט, אַז פאַר

מעבעל

דיוואַנעס, פעלצען, ניי מאַשינען, גאַרדעראָבען א. ז. וו. צאָהלט די העכסטע פּרייזען

א. ווייצמאַן נאַרוטאָוויטש 19
(דזיעלנאַ)

אין מעבעל געוועלב, (פּריוואַט-וואוינונג) שענקעוויטש 29 ביי מיר איז שטענדיג פאַרט. גענוצטע מעבעל אין גאַנצען צושטאַנד צו פערקויפען.
1374

שוויץ-באַד פאַר פרויען

אין מיטוואָך אַלע דאָנערשטאָג פון 8 פריה ביז 9 אָוו.
אָהן איבעררייס טעגליך וואַנעס אָהן איבעררייס

Kąpiele Centralne H. Ofenbach, Zachodnia 38 tel. 38-51. 1254

רעיעל און ביליג!

דעם גרעסטע אויסוואַהל פון

שטיהל געבּעטע

פון איינענער טישלעריי.
פעריש. פּאַסענער, אויך אַפּעציוּרער-אַרבּייט, מאַטראַצען, האָלטעקעס און אַטאַמאַנעס.

רעפּעראַטורען צו ביליגע פּרייזען.

איז נאָר צו בעקומען ביי

ג. לעווקאָוויטש, לאָדז,

פּולנאַצנאַ 5, אין הויף רעכטס.
קומט און איבערצייגט אייך!

בעמ.: איך האָב געעפענט אויף רזשגאָווסקאַ 16 (נייער מאַרק) אַ פיליע, ווי מען בעקומט פערשידענע מעבעל-געגענשטענדע, ווי אויך טאַפּיציר-אַרבּייט: מאַטראַצען, פאָטעלען, קאָזעטקעס, אין די נייעסט פאַסענער געבעטע שטיהל און וויענער שטיהל אין באַר און אויף ראַטעס.
רעיעל און ביליג!

אַ גרויסער אויסוואַהל שירם — פון — און שטעקענס מיט 25 פּראָצ. ביליגער ווי איבעראַל!

צו בעקומען אין ווערקשטאַט פון ס. פינגנבּוים, 19 נאַרוטאָוויטש 19.

באַמערקונג: ס׳ווערען אויך אָנגענומען אַלערליי רעפּעראַטורען, ווי אויך איבערציהען. 324
געדענקט די אַדרעס: נאַרוטאָוויטש (דזיעלנאַ) 19.

קויפט מעבעל פון דער 2-טער האַנד, ווייל נישט קיין אָנגעבּליבענע... אויסער אַמביליגסטען פון דער 1-טער האַנד ביי:

L. SALAMONOWICZ, 66 Wschodnia 66, tel, 34-25

אייג. אויסראַבייטונג! בעקוועמע בעדינגונגען! לאַנגיעהר. גאַראַנטיע!

עלעקטרישע בעלייכטונג
אין 5 טאָג!

ווער עס וויל האָבען עלעקטרישע בעלייכטונג שנעל און גוטע בעדינגונגען, אויף וועקסלען. אָדער קליינע ראַטעס, זאָל זיך ווענדען אין

ZAKŁAD ELEKTROTECHNICZNY
(אין הויף) Piotrkowska 44

באַמערקונג: עס ווערען אויסגעפיהרט רעפּעראַטורען צו יעדער צייט.
912

Dr. med. Ludwik Rapeport
Pr. Narutowicza 25 (Dzielna)
Telefon 44-0 1000

ספּעציאַליסט פאַר נערווען, בלאָזען און האַרן-קראַנקהייטען
נעמט אָן פון 1 ביז 2 און פון 4 ביז 7 אָוונט.

די מאָדערנסטע

לאַמפּען

פאַר שפּייז-צימערן און קאַבּינעטען
קויפט זיך אַמבעסטען צו פאַבּריקס פּרייזען נור ביי

ש. פּ. שמאַלעוויטש

8 פּאָלודניאָווא 8

באַמערקונג: עס ווערען אויך אָנגענומען אַלערליי איבּעראַרבּייטונגען פון גאַז אויף עלעקטריע. אויך אַקספּעדירט.
286

ווי כדאַגע נייהייט
פּעלצוואַרעץ
אויף ראַטעס

מענער און דאַמען פּעלצען אויך איינצעלנע פוטערלעך און גרויסען אויסוואַהל
– – צו בעקומען ביי – –

I. SZWARCMAN
41 NARUTOWICZA 41 866

ס׳ווערט אויך אָנגענומען אַלע אַרט רעפּעראַטורען.

פּעלץ-וואַרעץ

אַלער אַרט, ווי אויך פּערטיגע מענטעל די נייעסטע מאָדעלען געבּרענגט פון אויסלאַנד קויפט מען נאָר אין בעוואוסט מען פּיטער-געשעפט פון

JÓZEF TYGIER

פּעטריקאָווער 29 טעלעפאָן 13-22

צוגענגליכע פּרייזען! בעקוועמע בעדינגונגען!
1150 קירושנער-ווערקשטעל אויפ׳ן אָרט.

מעבעל

שלאַפצימערן, עסצימערן, מערכען-גאַבינעטען, פאַרצימערן, קוכען-איינריכטונגען ווי אויך איינצעלנע מעבעל-געגענשטאַנדען צו צוגענגליכע פּרייזען אויף בעקוועמע בעדינגונגען
קען מען בעקומען נור אויף 699

5 Zawadzka 5 (אויפ׳ן הויף).

עלטערן!

וואָס ווילען קינדער לערנען אין פאָלקס-שולען און ווילען זיי געבען אַ שטרענג רעליגיעזער ערציהונג, און אויך אַ גענויגע מאָס יודישע רעליגיעזע בילדונג ווי: חומש, נ״ך, תּלמוד, יהדות, היסטאָריע, רעדען און שרייבען העבּרעאיש און יודישע בריף זעלבסט צוזאַמענשטעלען ווענדט זיך צום העבּרעאישען לעהרער י. ד. ראָזענפעלד, וועלכער שטעלט אויס די שווערסטע שילער אַלס די בעסטע. ער-טיילט אויך פּריוואַט לעקציעס צו מעסיגע פּרייזען. „ערפאָלג גאַראַנטירט"! פּלאַץ-וואָלנאָשטשי 6, קווער אָפיצינע רעכטס, 2 שטאָק. נייע שילער ווערען אָנגענומען טעגליך פון 12—3, 7—8
בעמ.: ס׳ווערען אויך אָנגענומען אָנפענגער. 1089

Dr. M. Lichtensztajnowa

קינדער-קראַנקהייטען.

נעהמט אָן אין לעטשניצע „פּאַמאָץ" אַלעקסאַנדראָווסקאַ 1 פון 12—2 און פון 3—5 נאָכמיטאָג. 786
אין דער היים Andrzeja 28 פון 5–7

Dr. JAKÓB KON

אָרדינאַטאָר פון שטעטישען שפּיטאָל. אָקושער
צוריקגעקעהרט.

שענקעוויטש 18, טעלעפאָן 37-62.
אין די לעטשניצע אויף זאַכאָדניאַ 27 (רוג קאָנסטאַנטינער) פון 5 ביז 6 נאָכט. 793

Dr. med. J. POLAKOW

ספּעציאַליסט פאַר קינדער-קראַנקהייטען 168

KONSTANTYNOWSKA 37a Tel. 39 75

נעמט אָן פון 5–6.30 אָוו. אינדערהיים און פון 2–3 אין לעטשניצע אויף בייערס מאַרק רזיקאָווער 294

Dr. med. S. NIEWIAŹSKI

הויט און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע
נעהמט אָן פון 5 ביז 8 נאָכמיטאָג

שענקעוויטשאַ 34.

Lek. Dentysta
Jakób Botwinik

געאַרבּייט אין דער לאָדזער קראַנקען-קאַסע איבער 4 יאָהר, נעהמט אָן טעגליך, אויסער שבּת פון 3 ביז 9 אָוונט אויף דער

נאַוואָמיעסקאַ 26, פראָנט 2. שטאָק

היילען, פּלאָמבירען, צאָהן-ציהען אָהנע שמערצען, קינסליכע ציינער, קראָנען און גאָלד-בריקען.

צוגענגליכע פּרייזען. 186

פאַר מיטגל. פון קראַנקען-קאַסע און זייערע פאַמיליעס זעהר ביליג.

Dr. M. Klaczko

KILIŃSKIEGO 117

ספּעצ. אָהר-, נאָז- און האַלז-קראַנקהייטען
נעמט אָן אין לעטשניצע „פאַמאָץ" (אַלעקסאַנדראָווסקאַ 62) פון 9–11, פון 3–5 נאָכמיטאָג. אין דער היים פון 7–8 און פון 1–11 פון 5–7.
1204

Dr. med. A. WITOŃSKI

ספּעצ.: האַלז-, אויער-, נאָז-קראַנקהייטען

נאַוואָמיעסקאַ 37 טעלעפאָן 15-93

נעהמט אָן פון 9 ביז 8 אָוונט.

אַבּאָנעמענטס-פּרייז: אין לאָדז: אַ חודש — 4.00 זלאָטעס. אויף דער פּראָווינץ: אַ חודש — 6 זלאָטעס. און אויסלאַנד מיט 50 פּראָצענט טייערער.—פאַר׳ן אָנהאַלט פון די אַנאָנסען איז די רעדאַקציע נישט פאַראַנטוואָרטליך. די פאַראַנטוואָרטליכע אַדמיניסטראַציע איז אָפען פון 9 ביז 1 טאָג און פון 3 ביז 7 נאַכט.

אַנאָנסען-פּרייז: פאַר׳ן טעקסט 15 גראָשען, פּעטיט 20 גראָשען, אין טעקסט 20 גר. פּעטיט 50 גראָשען. נאָכ׳ן טעקסט 10 גר. פּעטיט 15 גראָשען. — פאַר אויסלענדישע אַנאָנסען 100 פּראָצ. טייערער. אַלטער דער שטאָט — 50 פּראָצ. טייערער. —
פאַר אַ מיליטער שורה

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman
Czcionkami i druk.: „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.